



То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

Фановар

FANOVAR

Нашрияи Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

30 апрели соли 2018

№ 6-7
(82-83)

ТАЪСИСИ МАРКАЗҲО ВА ОЗМОИШҶОҲ

Дар Донишгоҳи технологии Тоҷикистон санаи 13.04.2018 маросими ифтитоҳи се марказ: Маркази ҳунарҳои мардумӣ,

таомҳои миллӣ ва аврупоӣ ошхонаи таомҳои миллӣ ва аврупоӣ бо тарҳи наву замонавӣ ба истифода дода шуд. Ин иқдом далели он аст, ки

технологӣ ва санитарии ҳозиразамон ба пуррагӣ ҷавобгу мебошад.

Дар доираи Барномаи байналмилалии "Ҳамкории Тоҷикистону Олмони - GIZ" дар кафедраи технологияи истеҳсоли маводи хӯрока ба номи И.И. Қурбонови факултети муҳандисӣ-технологӣ озмоишгоҳи микробиология бо асбобҳои микробиологияи ҳозиразамон муҷаҳҳаз гардонид шуд, ки он барои 16 ҷойи нишаст муайян шудааст. Мақсади асосии муҷаҳҳазгардонии озмоишгоҳ гузаронидани корҳои озмоишӣ аз фанҳои микробиология, назорати технокимиёвӣ дар соҳаи биотехнология, кимиё ва биокимиё соҳа ва ба ин васила мусодат ба заминагузори донишҳои касбии донишҷӯён мебошад.

Дар озмоишгоҳ ҷиҳозҳои зерин: тарозуи аналитикӣ, анализатори намнокӣ, ҳаммоми обӣ, ҳаммоми



Маркази таомҳои миллӣ ва аврупоӣ, Маркази инноватсионии ҷавонон ва озмоишгоҳи микробиология, ки бешубҳа дар ташаккули донишҳои касбӣ ва ҳунарии донишҷӯёну муҳаққиқони донишгоҳ нақши муҳим хоҳанд бозид, баргузор гардид.

Маркази ҳунарии мардумии донишгоҳ пеш аз ҳама ба муносибати Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарии мардумӣ эълон гардидани соли 2018 ифтитоҳи ёфта, ҳунарии гулдӯзӣ, гулбурӣ, зардӯзӣ, санъати ороиши либос бо зардӯзию кашададӯзӣ, наққошӣ ва ғайраҳо ба донишҷӯён меомӯзонанд. Ҳадаф аз таъсисёбии маркази мазкур ҷалби духтарон ба ҳунарии мардумӣ ва ҳунармандгардонии онҳо мебошад.

Барои гузаронидани дарсҳои амалии донишҷӯён, омодамоии



озмоишгоҳи навтаъсисдодашуда, барои гузаронидани дарсҳои амалӣ ва тайёр кардани таомҳои миллию аврупоӣ мувофиқ буда, ба талаботи

равғанӣ, микроскопи рақамӣ, микроскопи биологӣ, автоклаваи мизи горизонталӣ, ченкунаки портативии туршнокӣ, ченкунаки мизии турш-

нокӣ, ҳароратсанҷи лазерӣ, рефрактометри рақамӣ, блендер, эксикатор, намсанҷ ва дигар асбобҳои мавҷуданд.

Дар озмоишгоҳ корҳои зерин гузаронида мешаванд:

- Стрелизатсияи моеъҳо;
- Стрелизатсияи моддаҳои хушк;
- Муайян кардани ҳуҷайраҳои моддаҳо;

- Баҳоидиҳии визуалии намуди моддаҳо;
- Кор бо микроскоп;
- Баҳоидиҳии микробиологӣ ба моддаҳои хӯрока;
- Муайянкунии моддаҳои хушк ва моеъ;
- Муайянкунии зичии моддаҳои хушк ва моеъ.
- Муайянкунии дурушти об.

С. Абдумуминзода

ОЗМУНИ "ИХТИРОЌОРИ ҶАВОН"



Дар Донишгоҳи технологии Тоҷикистон бо мақсади муайян кардани беҳтарин ихтирооти донишҷӯён, магистрантон, аспирантон, унвонҷӯён, докторантон ва омӯзгорони ҷавон, инчунин ҳавасмандгардонӣ ва ҷалби онҳо ба пешбурди фаъолияти илмӣ донишгоҳ тибқи низомнома ҳар сол ду маротиба (дар нимсолаи якум ва дууми соли хониш) озмуни "Ихтироқкори ҷавон" гузаронида мешавад.

Ба озмуни навбатӣ, ки 24-уми апрели соли 2018 дар саҳни бинои факултети муштаракӣ тоҷикӣ-украинӣ донишгоҳ баргузор гардид, беш аз 50 лоиҳаи инноватсионӣ, ки аз ин

миқдор 8-тоаш хусусияти навоарӣ доштанд, пешниҳод карда шуд.

Ҳайати гурӯҳи корӣ Ғаффаров Абдулазиз - сардори идораи корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ (раиси ҳакамон), Мирзозода Гулмахмад - мудири кафедраи машин ва дастгоҳи истеҳсоли хӯрока (ҷонишини раиси ҳакамон), Ғафуров Миршафӣ - мудири кафедраи система ва технологияҳои иттилоотӣ, Ҷӯраев Олимхон - раиси иттифоқи касбаи донишгоҳ, Қиёмиддинов Хусенбой - и.в. дотсенти кафедраи иқтисодиёт ва идора, Холиқов Музаффар - сардори маркази рушди касбият ва инноватсия, Парвонаева Хандон - асси-

стенти кафедраи система ва технологияҳои иттилоотӣ (аъзои ҳакамон), ки дар асоси фармоиши ректори донишгоҳ таъйин гардида буданд, ба ихтироот ва навоариҳои ба озмун пешниҳодгардида воқеъбинона баҳогузори намуда, ғолибони озмунро ба таври зайл муайян карданд:

Ҷойи 1-ум: Сайфуллоев Рустам ва Ҷамолон Парвиз - магистрантони курси 1, барои "Минбари мобилӣ" (роҳбар Ҳақеров И.) ифтихорнома ва 1500 сомонӣ;

Ҷойи 2-юм: Аҳмадов Исмоил ва Тошев Соҳибҷон - донишҷӯёни курси 2-юми ихтисоси 1-490101р., барои "Технологияи истеҳсоли панир" (роҳбар д.и.т., профессори Донишгоҳи технологии Алмаато Дижанбаева Ф.Т.), Кулиев Аюбҷон ва Баҳодурзода Расулҷон - донишҷӯёни курси 3-юми ихтисоси 54010105р., Зухурзода Олим ва Толибов С., - донишҷӯёни курси 3-юми ихтисоси 1-3601010, Саидов Муҳаммадраҷаб - донишҷӯи курси 3, ихтисоси 1-360901 (барои лоиҳаи инноватсионии истеҳсоли творог, равған, майонез) ифтихорнома ва 1000 сомонӣ;

Ҷойи 3-юм: Ваҳобиён Меҳроб - донишҷӯи курси 2-юми факултети технология ва дизайн барои "Чархаи барқӣ" (роҳбар Самадов Х.) ифтихорнома ва 700 сомонӣ.

Донишҷӯёни зерини донишгоҳ бо ифтихорнома ва маблағҳои пулӣ қадрдонӣ карда шуданд:

Гулов Манучеҳр - барои "Асбоби бетонрезӣ" ифтихорнома ва 100 сомонӣ;

Алимардонов Шарифҷон - барои "Дастгоҳи хунукнак" ифтихорнома ва 100 сомонӣ;

Раҳмонов Фирӯзҷон - барои "Дастгоҳи чангашак ва компрессор" ифтихорнома ва 100 сомонӣ.

Инчунин, донишҷӯёни факултети менеҷменти молиявӣ ва инноватсионӣ Каримов Исмоил барои "Печкаи универсалӣ" ва Аҳмад Воҳид Замонӣ барои "Гийёҳи заъфарон", донишҷӯи факултети иқтисодиёти ҷаҳон ва маркетинг, Сорбонҷони Саъдӣ барои "Автомобили камхарҷ", донишҷӯи факултети муштаракӣ тоҷикӣ-украинӣ, Раҷабов Амирҷон ва Латипов Сайидо, донишҷӯи факултети технология ва дизайн Давлатов Н. барои "Асбоби сангтарошӣ", до-

нишҷӯи факултети муҳандисӣ-технологӣ Назарзода Мадина барои "Хокаи қаҳва", донишҷӯи факултети технологияи иттилоотии соҳавӣ Неъматуллои Мирзошо барои "Барномаасозӣ" ва боз ҷанде дигарон бо ифтихорнома сарфароз гардонид шуданд.

Р. Масъуд





НАҚҚОШИИ ОРОИШ

Санъати ороиши амалӣ падидаи ҷолиб ва мураккабе дар фарҳанги бисёрҷабҳаи ҳар як халқу миллат аст. Он падидаи гуногунпаҳлу буда, навъҳои мухталифро фаро мегирад. Ин санъат бо баробари пайдо шудани халқу миллатҳо ба миён омада, бо решаҳои фарҳангии куҳанаш имрӯз ҳам дар инкишоф мебошад. Санъати амалии



ҳалқӣ ва навъҳои гуногуни он дар ҳаёти мардум ҷойгоҳи хоса дошта, муаррифғари фарҳанги миллии тоҷикон мебошад.

Дар доираи татбиқи иқдоми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон оид ба эҳё ва рушди ҳунарҳои мардумӣ то имрӯз даҳҳо мактаби ҳунармандон дар шаҳру ноҳияҳои Тоҷикистон ташкил шуда, фаъолият доранд. Дар ин мактабҳо аз рӯи усули анъанавии миллии "устод-шогирд" шогирдон тарбия меёбанд. Ин усул яке аз анъанаҳои қадимаи миллии тоҷикон мебошад.

Татбиқи дастовардҳои илмию амалӣ, идомаи анъанаҳои миллии бо дарназардошти урфу одатҳо, омӯзиши таъсири равиҳои гуногуни санъат бо тарзи ороиши маснуот, вазъи тарбияи меҳнатӣ ва ҳунаромӯзии донишҷӯёни муассисаҳои таълимии олии кишвар беҳбудиро меҳақад.

Наққошони тоҷик беҳтарин анъанаҳои ҳунармандони гузаштаро идома дода, санъати наққошфариро такмил додаанд. Имрӯз анъанаҳои ҳунари наққошӣ ҳангоми бунёду ороиши биноҳои фарҳангии маърифатӣ (қасрҳои фарҳангӣ, ҷойҳо-

наҳо, масҷидҳо, тарабхонаҳо ва ғ.) истифода мешаванд.

Ҳунармандони тоҷик дар баробари фаъолияти пурсамар дар тарбияи шогирдони боистеъдод низ саҳм гузоштаанд. Дар тайёрии касбии ҳунармандон ва омӯзгорони оянда машғулияти санъати ороиши амалӣ нақши асосӣ дорад, зеро онҳо аз донишҷӯён фаъолияти хотираи бинӣ, ҳаёлотӣ рангин, маҷмӯи дошиш ва малакаву маҳоратро талаб мекунанд.

Таҷрибаи чандинсолаи тадрис дар донишгоҳ собит менамояд, ки дар ҷараёни машғулияти ҳунари дар донишҷӯён малакаи шинохтани зебоӣ ва дарки арзиши бадеии асарҳои санъати ороиши амалӣ инкишоф меёбад.

Дар замони мо як қатор амалҳои, ки пештар дастӣ иҷро мешуданд, тавассути компютерҳо тарҳрезӣ мешаванд. Бешубҳа, хуб аст, ки донишҷӯён аз дастовардҳои ҷаҳони муосир бархӯрдор мегарданд, аммо набояд фаромӯш кард ва дониш, ки ҳунари анъанавии тоҷикон аз қучо сарчашма гирифтааст ва қорҳои эҷодии ҳунармандон бо қадом технология офарида мешаванд. Гузашта аз ин, донишҷӯён бояд аз анъанаҳои ҳунармандии халқӣ тоҷик огоҳ бошанд. Зарур аст, ки дар таълими

фанҳои таҳассусӣ-қандакорӣ, ғачкорӣ, наққошӣ, кашададӯзӣ, кундалрезӣ, армуғонсозӣ ва ғайра анъанаҳои миллии халқамон самаранок истифода шаванд. Инъикоси анъанаҳои миллии дар офаридани осори ҳунари мардумӣ ба инкишофи ҳисси худшиносӣ, ватандориву ифтихори миллии, инчунин тақмили маҳорат мусоидат менамояд.

Санъати ороиши либос бо зардӯзию кашададӯзӣ, гулдӯзии куртаҳои чакани халқҳои Осиёи Миёна ҳар яке бо сабки хос инкишоф ёфтаанд, зеро дар тӯли асрҳо ороиши сару либос (бештар дар кӯҳистон), ҷиҳози хона ва ашёи рӯзгор (дар водихо), хуллас, аз бисоти тифл то ҷиҳози арӯс, дар дӯхти худи хонадон ба ҷо оварда мешуд.

Омӯштани таърихи сару либос, ҷиҳози хонаводаи миллии ҳар як халқ, барои онҳое, ки бо таърих ва фарҳанги он халқ шинос шудан меҳоянд, аз ҷумла, санъатшиносон, рассомон, кормандони театр, кинематография ва намоёндагони соҳаҳои дигари фарҳанг муҳим аст.

ГУЛДҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ ГУЛБҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ

Дар маъхазҳои таърихи омадааст, ки гулдӯзӣ ва гулбӯрӣ - попури таърихи қадима дошта, бо номи "Занҷира" истифода мешудааст. Дар он нақши дарахти ҳаёт бо усули классикӣ бо ранги бунафш дар матои абрешимӣ тасвир мешавад.

Попурдӯзӣ ифодакунандаи зебоӣ, рамзи ҳамгирӣ ва инсондӯстӣ мебошад. Ҳар гуле, ки бо нӯги сӯзан офарида мешавад, шинохти дунёест, ки асрҳо боз дар шури мо нақш бастааст.

Бо мақсади мусоидат намудан ва ҳавасмандгардонии моддӣ ва маънавии ҳунармандон, эҳёи ҳунари фарҳангии миллии, анъанаҳои ҳунари мардумӣ (гулдӯзӣ, попуридӯзӣ, бофандагӣ, атласбофӣ, ороиши суннатӣ) ривочу раванг меёбад. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии - Пешвои миллат дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2018 - ро Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунари мардумӣ эълон намуданд. Ин пешниҳод



ди Пешвои миллат саривақтӣ буда, ҳунари мардумии қадимаро аз нав эҳё намуд.

Занҳои тоҷик аз қадимулайём ба ҳунари аҷдодиамон, аз ҷумла попуридӯзӣ (занҷира), гулдӯзӣ, зардӯзӣ, атласбофӣ, тоқидӯзӣ ва ғайраҳо машғул буданд, ки онҳо муаррифқунандаи ҳунари қадимаи халқӣ тоҷик дар арсаи байналмилалӣ мебошанд.

ЗАРДҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ

Ҳанӯз дар асрҳои IX-X дар Бухорои Шариф дар дарбори Сомониён ҷомаҳои зардӯзӣ вучуд доштанд. Тарзи дӯхти ҷомаву камзулҳои дарбори Сомониён аҳли оламро тасхир намуда буд.

Зардӯзӣ дар қадим аслан ҳунари мардон буд, зеро дар рӯи ма-

тоъҳои дурушту ғафс ба монанди бахмал, сӯзан задан лозим меояд.

Солҳои 60-уми асри 20 дар шаҳри Душанбе ателеи Зайнаб-биби таъсис дода шуд, ки яке аз зардӯзони машҳури он давра Зӯхро ва Зийеда буданд.

Дар даврони Истиқлолият бо таҷаббуси Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳунари мардумӣ аз нав эҳё гардида ривоч меёбад. Бо дарназардошти эълон гардидани соли 2018 ҳамчун Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунари мардумӣ Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон тасмим гирифт, ки Маркази ҳунари мардумӣ таъсис диҳад ва ин иқдоми неқ 13-уми апрели соли равон амалӣ гардонидани шуд. Ҳадаф аз таъсисби марказ ҷалби духтарон ба ҳунари мардумӣ ва азбар намудани но-зуқиҳои он мебошад.



рои гузаронидани дарсҳои амалии донишҷӯён, пухтупази таомҳои миллии ва аврупоӣ фаъолият менамуд, азнавсозӣ карда шуда, бо таҷҳизотҳои ҳозиразамони соҳаи хӯроки омма ҷиҳозонида шуд.

Озмоишгоҳ барои гузаронидани дарсҳои амалӣ ва тайёр кардани таомҳои миллии аврупоӣ имкониятҳои васеъ фароҳам оварда, ба талаботи технологӣ ва санитарии ҳозиразамон ба пуррагӣ ҷавобгӯ мебошад.

Соҳаи хӯроки омма - маданияти миллатро муаррифӣ менамояд.

Боиси хушнудист, ки рӯз аз рӯз ба ҷумҳурии мо аз тамоми давлатҳои ҷаҳон сайёҳон ва дигар меҳмонон ташриф меоранд ва ин омӯзгоронро водор менамояд, ки мутахассисони боистеъдод тайёр намоем, то ки дар оянда барои баланд бардоштани сатҳи хизматрасонӣ дар тарабхонаҳои соҳаи хӯроки омма фаъолият намуда, тавонанд расму оини миллати куҳанбунёди тоҷик ва мақому манзалати кишварро дар сатҳи байналмилалӣ муаррифӣ кунанд.

**Лола Шарифова,
муовини декани ФТД
оид ба тарбия**

ТАОМҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ ВА АВРУПОҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ

Бо дарназардошти аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон соли "Рушди сайёҳӣ ва ҳунари мардумӣ" эълон гардидани соли 2018 дар саросари мамлакат роҷеъ ба рушди сайёҳӣ ва ҳунари мардумӣ тадбирҳои зиёд амалӣ шуда истода-



ИШТИРОКИ УСТОДОНУ ДОНИШҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ ДАР ҶОРАБИНИҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ БА «РҶҶҶҶҶҶҶҶҶҶ»



Санаи 18-уми апрели соли ҷорӣ тибқи нақшаи кории Департаменти қорҳои тарбиявии Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон, бахшида ба ҷашни 94-умин солгарди пойтахти Ҷумҳурии Тоҷикистон - шаҳри Душанбе ҷамъомад доир гардид.

Ҷаласаро муовини ректор

оид ба тарбия Зарина Юсупова ҳусни оғоз бахшида, дар бораи пойтахти кишварамон - Душанбешаҳр, ки воқеан ҳам хеле ободу зебо гардидааст, бо маърузаи пурмазмун баромад намуданд.

Сипас, роҳбари дастгоҳи Кумитаи иҷроияи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар ноҳияи

Фирдавсӣ Қурбонов Убайдулло Маҳмадуллоевӣ, омӯзгори калони кафедраи фанҳои гуманитарӣ Карамалӣ Карамалишоев, мудири бахши қор бо занон ва духтарони донишгоҳ Хубони Сорбон дар ҳусуси таърихи шаҳр, дирузу имрузи пойтахти азизамон, қорхонаҳои азими саноатӣ, бунёди хонаҳои баландошёнаи хуштарху замонавӣ, гул-

гашту хиёбонҳо, арзи ҳастӣ қардани боғҳои фарҳангии фароғатӣ ва боз даҳҳо иншоотҳои гуногун, ки ба ҳусни шаҳр ҷилои тоза бахшида шукуҳу шаҳомати онро даҳчанд гардониданд, суҳанронӣ намуданд.

Нотиқон саҳми ҷавонони кишварро дар рушду нумӯш ва ободию шукуфоии пойтахти азизамон назаррас арзёбӣ карда, таъкид намуданд, ки



насли ҷавони ояндасоз набояд фаромӯш созанд, ки Истиқлолият, таъмини сулҳу субот, ваҳдати миллии ва яқрорчагии кишвари азизамон ба осонӣ ба даст наомадааст.

Маҳз қаҳду талош, заҳматҳои шабонарӯзӣ ва роҳбарии оқилонаю хирадмандонаи Пешвои муаззами миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон имкон фароҳам овард, ки Ватани азизамон ободу зебо гардида, обрӯю нуфузи он дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам баландтар гардад. Аз ин рӯ, таъкид намуданд баромадкунандагон, ҷавонони моро зарур аст, ки ҳушёрӣ зиракии сиёсиро аз даст навода, баҳри ватани азизи хеш содиқона ва суботқорона қору фаъолият намоянд.

Дар хотимаи ҷамъомад чанде аз донишҷӯён дар васфи пойтахти кишварамон - Душанбешаҳр шеърҳо қироат намуданд.

**Наргис Гулбекова, мудири
шуъбаи тарғиботӣ**

= = = = = Конференсияи илмии Ҷумҳуриявӣ = = = = =

САҲМИ УСТОД АЙНӢ ДАР ТАШАККУЛИ ИЛМУ АДАБИ ТОЧИК

7-уми апрели соли 2018 бо иштироки ҳайати устодон ва шогирдони Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон бахшида ба 140-солагии устод Садриддин Айнӣ Конференсияи илмии Ҷумҳуриявӣ таҳти унвони "Саҳми устод Айнӣ дар ташаккули илму адаби тоҷик" баргузор гардид.

Дар кори конференсия меҳмонон аз донишгоҳҳои Ҷумҳурӣ, намоёндагони Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, рӯзноманигорон ва кормандони телевизиони "Ҷаҳоннамо" иштирок намуданд. Аз рӯи барномаи таҳияшуда, ба кори конференсия зиёда аз 20 гузориши илмӣ доир ба зиндагӣ, ҳаёту фаъолияти илмиву адабӣ ва ҷамъиятии устод Айнӣ пешниҳод гардид, ки онҳо бо ибтиқори раёсати Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар шакли китоби алоҳида ҷоп гардида, дастраси алоқамандони эҷодиёти устод Айнӣ гардониданд.

Конференсия бо сухани ифтитоҳии ректори донишгоҳ Амонзода Илҳом Темир ба кори худ оғоз бахшид. Мавсуф дар гузориши худ дар бораи аҳамияти омӯзиши ҳаёт ва эҷодиёти устод Айнӣ ҳарф зада, аз ҷумла таҷлили ҷашни устод Айнӣ дар тамоми муассисаҳои фарҳангии таълимӣ як василаи тарғиби арзишҳои волеи инсонӣ ва як сабақи худшиносии миллӣ қаламдод намуда, қайд кард, ки имрӯзҳо дар тамоми ғушаву канори кишвар 140-солагии устод Садриддин Айнӣ бо тантана ва бо шукӯҳу шаҳомати баланд ҷашн гирифта мешавад. Устод Айнӣ умри бобаракати



хешро баҳри ҳифзу эҳёи таъриху фарҳанги тоҷикон сарф карда, ба оламиён аз мавҷудияти "қавми муаззам"-и тоҷикон мужда дод. Ӯ бо ифтихор ба тамоми оламиён фаҳмонид, ки "Аз бозе, ки воқеаро таърих қайд мекунад, то имрӯз дар диёри Мовароуннаҳру Хуросон як қавми муаззам ба номи "тоҷик" ё ки "тоҷик" истиқомат дорад". Ин андешаҳои ҷолиб ва пурмухтаворо устод Айнӣ дар замоне навишта буд, ки унсурҳои зиддитоҷикӣ дар Осиеи Миёна, Русия ва дигар мамлакатҳои Шарқ маскан гирифта, бо ҳар роҳу васила мавҷудияти халқи тоҷикро инкор мекарданд. Устод Айнӣ на фақат мавҷудияти миллати тоҷикро собит намуд, балки дар баробари миллатҳои дигар тоҷиконро муаррифӣ намуда, роҳи ояндаи ин миллати соҳибтамаддунро муайян кард. Имрӯз кишвари азизи мо дар заминаи Истиқлолият қадамҳои устувори худро гузошта истодааст. Мо аз осори устод Айнӣ медонем ва огоҳ мебошем, ки даврони истиқлол аз ҷустуҷӯи роҳҳои рушду такомул оғоз меёбад, аммо рушду такомули ҳақиқии инсонии халқе аз таъини

ҳадафҳои миллӣ ва идеалҳои иҷтимоӣ маънавий вай шуруъ мешавад".

Баъдан конференсия дар бахшҳои кори худро идора дод. Доктори илмҳои филология, профессор Абдунабӣ Сатторзода дар гузориши илмии худ "Нақши устод Айнӣ дар ҷомеаи тоҷикон" оид ба саҳми устод Айнӣ дар ташаккули ҷомеаи тоҷикон ҳарф зада, қайд намуд, ки устод Айнӣ на фақат бо осори безаволи худ, ҷамчунин бо фаъолияти ҷамъиятиву сиёсӣ баҳри ҳифзи забони тоҷикӣ, арзишҳои миллӣ, меросбарии тоҷикон аз фарҳанги ҳазорсолаи ниёгон бо шарқшиносони шӯравӣ ва собиқ ва унсурҳои зиддитоҷикӣ муборизаи беамон бурдааст. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти муҳтарам кишвар Эмомалӣ Раҳмон устод Садриддин Айнӣро бо унвони олии Қаҳрамони Тоҷикистон сазовор намуд. Ин қадрдони Сарвари тоҷикони дунё моро водор месозад, ки ҳаёту фаъолияти илмиву адабии устод Айнӣро бештар мавриди омӯзиш қарор дода, аз зиндагии ин марди мубориз ва пуршараф баҳраҳои худшиносиро худогоҳӣ бардошта бошем.

Дар осори устод Айнӣ вижаҳои ахлоқиву маърифатии миллати тоҷик хеле равшан ва воқеӣ мавриди тасвир қарор дода шудааст. Профессор Қурбон Восеъ дар гузориши худ "Олуфтаҳои Бухоро давоми ойини ҷавонмардӣ", ба масъалаи ахлоқиву маърифатии миллати тоҷик дар муҳити Бухорои амирӣ, ки устод Айнӣ ин масъаларо дар "Ёддоштҳо"-и худ дар симои Олуфтаҳои Бухоро тасвир кардааст, ибрози назар намуд.

Устод Айнӣ бо осори безаволи худ ба адабиёти фор-

сизабонон таъсир расонда, баҳри пешрафти муҳити илмиву адабии Эрон ва Афғонистон саҳми намоён дорад. Доктори илми филология, профессор Олимҷон Хоҷамуродов дар гузориши худ "Муқоисаи повести "Марги судхӯр"-и устод Айнӣ бо қиссаи "Ҳоҷӣ Оғо"-и Содиқ Ҳидоят" ба ин масъала андешаҳои ҷолиб баён намуд.

Академик Зафар Усмонов дар гузориши худ "Қонуниятҳои микдорӣ дар эҷодиёти С. Айнӣ" татбиқи шеваҳои риёзию дар омӯзиши осори устод Айнӣ ба миён гузошт, ки ин андешаи ҷолиб мавриди истиқболи ҳозирин қарор гирифт.

Профессор Қосимов О.Ҳ. дар гузориши худ "Вожаҳои соҳаи тиб дар "Луғати нимтафсилии тоҷикӣ"-и Устод Айнӣ" оид ба фаъолияти фарҳангшиносии устод Айнӣ маълумоти хеле ҷолиб ва тоза пешниҳод намуд. Ҷамъамон мавсуф аҳамияти илмиву амалии "Луғати нимтафсилии тоҷикӣ"-и Устод Айнӣро дар ташаккули соҳаи фарҳангшиносии таъкид намуд.

Дар конференсия ҷамчунин гузоришҳои профессор Солеҳов Ш., дотсент Носиров С.М., Шарифова Г.А., Аъзамзод С., Шодиев М., Маҷнун А. мавриди тавачҷуҳи ҳозирин қарор дода шуд.

Дар охир проректори илм ва татбиқот, профессор Ҳакимов Ф.Қ. конференсияро ҷамъбаст намуда, қайд намуд, ки таҷлили ҷашни 140-солагии устод Айнӣ аз ташаббусҳои созандаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти муҳтарам кишвар Эмомалӣ Раҳмон буда, ин гуна ҷорабинҳои муҳими илмӣ баҳри тарбияи насли худшинос ва худогоҳ равона шудааст.

**У. Султонмаҳмадова,
Ф. Қаландаров,
устодони ДТТ**

ИН БОҒ ЗИ НАХЛИ КУҲАН ОРОСТААМ

Бо ибтиқори Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон 13-уми апрели соли 2018 дар Китобхонаи миллии Тоҷикистон Конференсияи илмиву амалии Ҷумҳуриявӣ бахшида ба 140-солагии Қаҳрамони Тоҷикистон, сардафтари адабиёти муосир тоҷик - устод Садриддин Айнӣ таҳти унвони "Саҳми устод Айнӣ дар ҳифзи асолати забони тоҷикӣ ва бузургдошти фарҳанги суннатӣ" баргузор гардид.

Конфронсро бо сухани ифтитоҳӣ раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои филология Гавҳар Шарофзода оғоз бахшид. Ӯ меҳмонон ва иштирокчиёни ин ҷамъиширо хайрамақдам гуфта, дар бораи саҳми устод С. Айнӣ дар гирифтани асолати забони тоҷикӣ ҳарф зада, ба кори конфронс муваффақият хост.

Дар конфронс намоёндагон аз дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдуллоҳ Рӯдакии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин олимону устодони донишқадамо донишгоҳҳои Ҷумҳурӣ ширкат намуда, як иддаи онҳо бо пешниҳоди маърузаҳои ҷолиб диққати аҳли нишастро ҷалб намуданд.

Чунончӣ, бо мавзӯи "Айнӣ ва навсозиҳои забони адабӣ" узви вобастаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон Сайфиддин Назарзода (Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдуллоҳ Рӯдакии АИ ҶТ), "Маҳорати нузуқадоии устод Айнӣ" - доктори илмҳои филология, профессор Баҳриддин Камолитдинов (ДМТ), "Забони тоҷикӣ ва қудрати баёни устод

Айнӣ" - узви вобастаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон Мирзо Ҳасани Султон (Бонки миллии Тоҷикистон), "Устод Садриддин Айнӣ ва инкишофи истилоҳоти соҳаҳои ҳунармандию техникаи забони тоҷикӣ" - доктори илмҳои филология Тухта Ҷураев (Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи М.Осимӣ), "Садриддин Айнӣ ва заминаҳои иҷтимоии рушди забони адабӣ" - доктори илмҳои филология, профессор Назрӣ Офаридиев (Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М. Назаршоев), "Афкори танқидии устод Айнӣ дар "Намунаи адабиёти тоҷик" - сардабири маҷаллаи илмӣ-адабии "Садои Шарқ" Рустами Ваҳоб, "Аломаи Шарқ дар хотираи ҷамъамонон" нависанда, узви Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон Сулаймон Эрматов, "Оид ба масъалаи афкори устод Айнӣ ва ҷамъамонони вай дар бораи лаҳҷаи муттақои забони адабии ҳозираи тоҷикӣ дар солҳои 20-ум ва 30-юми асри 20" - Толиб Ваҳобов, н.и.ф., дотсент Дилбар Бобоҷонова, "Устод Айнӣ ва забони зинда" - номзади илмҳои филология, профессор Шаҳбоз Кабиров (ДМТ), "Инъикоси масъалаҳои ахлоқии пиизишкӣ" дар "Ёддоштҳо"-и устод Айнӣ - номзади илмҳои филология Абдулло Юсупов, Меҳрангез Шодиматова (ДДТТ ба номи А.Сино), "Шафақи фарди миллатпаноҳ" - муовини мудири кафедраи фанҳои сиёсӣ-тарбиявӣ, полковник Раҷабов Карим Гулович (Донишқадаи ҳарбии ВМ ҶТ) "Саҳми устод Айнӣ дар пайдории забон ва идомадиҳандагони кори ӯ" - омӯзгори филиали Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Исфара

Наргис Ризобоевна, "Баъзе масъалаҳои забон дар таҳрири қисми дуоми "Ёддоштҳо"-и С.Айнӣ - докторанти PhD-и Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ Шамшоди Ҷамшед, "Садриддин Айнӣ ва инкишофи забони адабии тоҷикӣ" - номзади илмҳои филология Азиза Давлатшоева (Академияи Вазорати корҳои дохилӣ ҶТ), "Садриддин Айнӣ аз нигоҳи Эмомалӣ Раҳмон дар "Чеҳраҳои мондагор" - Атоева Кибриёҳон, Ихтиёрова Мавзунаҳон (Донишқадаи кӯҳӣ -металлургии Тоҷикистон).

Конфронс дар сатҳи хеле хуб ва муассир гузашт.

Дар охир вақти музокирот бори дигар баромадкунандаҳо ба ин мавзӯи изҳори назар намуда қайд карда гузаштанд, ки С. Айнӣ яке аз поягузори барҷастаи адабиёти муосир тоҷик буда, барои миллати тоҷик хизматҳои мондагор ва беминнат намудааст. Устод аз умри азизи худ дар ин ҷода кам карда, ҳазинаи тиллоии халқамонро бой, пурғановат гардонид, барои ҷилои тоза бахшидан ба идомаи ҳаёт ва таърихи миллат гомҳои устувор гузоштааст.

**Ин боғ зи нахли куҳан орастаам,
В-ин нахл ба теги хома пиростаам,
Сайронгаҳе зиёда кардам ба Шумо,
Ҷарчанд зи умри худ басте костаам.** Хулосаи аҳли адаб он шуд, ки Айнӣ натавон нависандаи як миллат, балки мутафаккири ҷаҳонист.

Дар фарҷом барои рушду нумои забони тоҷикӣ қатънома қабул гардид.

**Мамлакат Ҷайчиева, устоди
кафедраи фанҳои гуманитарӣ**

**САДРИДДИН АЙНӢ -
МАШЪАЛАФРӢЗИ
ДУНӢИ МАОНӢ**

Мардуми тоҷик бузургдошти 140-солагии донишманд, сардафтари адабиёти муосир тоҷик, Қаҳрамони Тоҷикистон устод Садриддин Сайидмуродхоҷа Айнӣро ботантана ҷашн гирифтанд.

Устод Садриддин Айнӣ аз ҷумлаи соҳибназаронест, ки дар боби таълиму тарбияи насли наврас хизматҳои назаррасро ба сомон расонидааст. Аз ҳазинаи бойи маърифати усодод Айнӣ дар баёни равишҳои таълиму тарбия дастурамалҳои муфиде боқӣ мондаанд. Ӯ дар мактабҳои динии деҳа ва мадрасаҳои Бухоро таҳсилӣ илм намуда, вазъи ногувори таълиму тарбияи мактабу мадрасаҳои Бухороро хеле хуб медонист, аз ин сабаб ҳанӯз дар давраи ҷавонӣ ба роҳи ислоҳи мактабу маорифро ҷустуҷӯ мекард. Кушишу талошҳои ӯро ба дараҷаи мударрисӣ расонид ва дар ташкил кардани мактабҳои усули нав ҳиссаи арзанда гузошт.

Садриддин Айнӣ яке аз зиёиёни пешқадамест, ки тамоми умр ва фаъолияти серҷабҳаашро сарфи хизмат ба ягонагии миллату давлат, пешрафти мактабу маориф кардааст. Ӯ ҷамчун аввалин маорифпарвари озодихоҳи асри XX ба тамоми ҷаҳон, баҳри бедорӣ шуурнокии мардум, худшиносӣ худогоҳӣ халқи тоҷик ва ташаккули фарҳангу тамаддуни он хизматҳои беназир намудааст.

Айнӣ мактабу маорифро омилӣ саодатмандӣ, ҳаёту мамоти халқ, воситаи муҳимтарин ва тавони болоравии тафаккур, донишу маърифат, ҷаҳонбинии инсонҳо дониста, ба ташаккули он диққати ҷиддӣ меод. Ӯ борҳо бо далелҳо собит сохтааст, ки қавми беилму бесавод ва бефарҳанг имрӯз ё фардо маҷкуми завоҷ хоҳад шуд.

Садриддин Айнӣ - бунёдгузори адабиёти муосир тоҷик, нависанда, олим, академик ва нахустин Президенти Академияи илмҳои ҶШС Тоҷикистон (1951), Ходими хизматнишондодаи илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, академики фахрии Академияи илмҳои ҶШС Ўзбекистон буда, дар соҳаи илм ба ӯ унвони доктори илм бахшида шудааст. Барои хизматҳои илмиву адабӣ ва ҷамъиятиаш Айнӣ бо се ордени Ленин, ду ордени "Байрақи сурхи меҳнат" ва медалу ифтихорномаҳо мукофотонида шудааст. Шоири маҳбуб Бозор Собир бо як муҳаббати зиёд нисбат ба устод чунин фармудааст:

**Умри Айнӣ аз барои халқ сарфи
хома шуд,**

**Халқи моро дафтари Айнӣ
шаҳодатнома шуд!**

Халқи тоҷик бо номи ин фарзанди фарзонаи худ ифтихору сарбаландӣ дорад. Пас аз он, ки ҷумҳурӣ соҳибистиқлол гашт, мақому мартабаи устод Айнӣ боз ҳам боло гирифт. Хизмати устод Айнӣ дар пойдории миллат ва рушду камоли илму адаб ва тақмили забони адабии имрӯза тоҷик пурарзиш аст. Пурқимматтарин хизмати устод Айнӣ дастовардҳои илмиву адабии ӯст, ки ба наслҳои имрӯзу оянда мерос гузоштааст. Устод Айнӣ дар радиои бузургтарин адибони дунё ба шумор меравад, бинобар ин соли 1978 бо қарори ЮНЕСКО 100-солагии зодрӯзи Садриддин Айнӣ дар тамоми кишварҳои дунё ботантана ҷашн гирифта шуд. Бо фармони Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 8-уми сентябри соли 1997 ба устод Садриддин Айнӣ унвони "Қаҳрамони Тоҷикистон" дода шуд.

Ҳақ бар ҷониби устод Саид Нафисӣ, ки гуфтааст: "Осори бузурги Садриддин Айнӣ, ки саросар зиндагиро вақфи хизмат ба одамизодагон кард ва партаве бар ҷаҳони маърифат тофт, ки ҳаргиз фуру нахоҳад нишаст, дар миён ҳаст, хоҳад буд ва ҷовидон хоҳад монд".

**Қутбия Ҳомидова, дотсенти
кафедраи фанҳои гуманитарӣ**

Одамон аз дўстӣ ёбанд бахт...

ДЎСТИЕ КИ АСРҲО ИДОМА ДОШТ,
АЗ НАВ РАВНАҚИ ТОЗА ЁФТ

Дар арафаи баҳори имсола дар ҳаёти ҷамъияти мамлакати мо, тавассути ташрифи расми Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон муҳтарам Мирзиёев Шавкат Миромонович, рӯйдоди муҳими аҳамияти байналхалқидошта, ба вуқӯ пайваст, ки ба рушди тамоми маҷмӯи муносиботи ҳамкорию ду кишвар тақдир бахшид. Пазириҳои Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон нишона аз аҳнаҳои неки аҷдоди гиромидошти меҳмон, самимияти мардуми тоҷик ба муносибатҳои неки дўстию хешутабории ду халқ, таваҷҷуҳ ба рушди густириш ва таҳқиму тавсеаи равоиби барои ҳар ду ҷониб судманд мебошад.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президент Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз рӯзи аввали сари қудрат омадан тамоми кишварҳои минтақаро ба ҳамдилоӣ ҳамбастагии созанда ба ҳамсоядорӣ неку шоиста ҳидоят карда, соли 2005 сиёсати дарҳои боз эълон намудаву кулли кишварҳои дунёро ба ҳамкориҳои мутақобилан судманду равоиби ҳасана даъват намуда буданд. Ин ниятҳои инсонсозу башардӯстона самарани неки бор оварданд. Сафари давлатии Президенти Ҷумҳурии ба мо дўсту ҳамсоя - Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ва ба тасвиб расидани 27 созишномаву қарордод аз иродаи сиёсии Сарвари дав-

латамон шаҳодат медиҳад. Ин рӯйдоди фараҳбахшро аҳолии ду кишвари таърихан қарин беш аз ду даҳсола буд, ки интизорӣ мекашиданд.

Дўстии халқҳои тоҷикӣ Ўзбек собиқаи тўлонӣ дорад. Ин ду халқ бо ҳам дўсту бародар аз як сарчашма об менӯшанд, дар ҳамсоягӣ паҳлуи ҳам зисту зиндагонӣ мекунанд, фарзандонашон келину домоди якдигар мебошанд, хулоса, тамоми ҷанбаҳои ҳаёти онҳо: ҷи муносибати сиёсӣ, ҷи иҷтимоӣ, ҷи фарҳангӣ ва ҷи иқтисодӣ ин ду халқ аз ҳамдигар ҷудонапазиранд.

Вақтҳои охир, ман ҳамчун як фарди зиёӣ, ки дар замони шӯравӣ таваллуд шудаам, таҳсили илм кардаам ва ба воя расида, ба фазандони мардуми худ фарҳангу маданияти аврупоиро тавассути касбам, ки муаллими забону адабиёти рус мебошам талқин кардаам, ҳар лаҳза ба гузаштаи ҳаёти худам, ки ҳоло моликияти таърихӣ шудааст андешаи назар карда, ба чашми дигарон, ки шоҳиди нокомӣ аз дидори якдигаранду ба дидорбинии наздиконашон ба ҳамсоякишвар хоҳиши рафтандоранд, зеро пурсиш ва кофтукови ҷомадону борхалтаҳои сафарияшон ҳангоми убури сарҳадҳо тавассути роҳи оҳан дар минтақаҳои сарҳадӣ мавриди нороҳатӣ қарор мегирифтанд, назар карда, ба андӯх мубтало мегаштам. Ба худ савол медодам: оё сабаби ин нороҳатиҳо дигаргуниҳои бавуқӯи модаи

ҳаёти ҷамъияти бошанд? Оё демократия гунаҳкор бошад? Барои мо даҳшатовар чизе ба мисли бемаънавиётӣ ва харобашавии пояҳои ахлоқӣ шуда наметавонад. Не, барои мо озодии бефитрат ва ҳатто истиқлолияти бефитрат лозим нест. Иқтисодӣро дар асоси бозоргонӣ сохтан мумкин, лекин маънавиётӣ ҷамъиятиро ба ҳеч вазъ ба тариқи бозоргонӣ сохтан мумкин нест.

"Одамон аз дўстӣ ёбанд бахт, душманӣ орад ба мардум рӯзи сахт", барҳақ гуфтааст шахсияти барҷастаи фарҳангу сиёсат Мирзо Турсунзода. Бо шарофати ду Сарвари дурандеш ва инсондӯст Пешвои миллати тоҷик, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва муҳтарам Шавкат Мирзиёев, Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон ҷанбаҳои мубрами ҳамкориҳои дуҷониба дар арсаи тиҷорату иқтисод, фарҳангу робитаҳои башарӣ, иртиботи нақлиётӣ, истифодаи захираҳои обу энергетикӣ, амният ва мудофия, густириҳои робитаҳои байни ду кишвар ҳаллу фасл гардиданд.

Бояд тазаққур дод, ки мувофиқаҳои дар вақти музокироти ду Сарвари оқилу дурандеш ва инсондӯст бадастомада заминаи бозғимоди ҳалли маҷмӯи мушкилоти ҳалталабро, ки тайи зиёда аз ду даҳсолаи ахир ба рушди табиӣ муносибатҳои ду кишвар монеа шуда буданд, фароҳам овард. Акнун зеро фазои дўстию бародарӣ ин ду халқ ба ҳам дўсту бародар паҳлуи ҳам заҳмат кашида дар рушду нумуи кишварҳои саҳми босазо мегузоранд.

Исуф Одинаев, дотсенти кафедраи забони русӣ ва таҳсилоти касбӣ, номзоди илмҳои педагогӣ

ШУКРИ САРВАРОНИ ОҚИЛУ ДУРАНДЕШ

Бояд иқдор шуд, ки имрӯз сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон марбут ба "дарҳои кушод" зина ба зина пеш рафта, дар сатҳи баланд қарор дорад. Шаҳрвандони Тоҷикистон аз фаъолияти инсонпарварона ва иқдомҳои пайдарпайи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон хурсанду хушнуданд. Тӯли солҳои охир халқи тоҷик бо вучуди бо мардуми Ўзбек ҳамдигар ҳаммазаҳаб будан, робитаҳои хешутаборӣ доштан имкони равои карданро надоштанд. Имрӯз сиёсати пешгирифтаи роҳбарияти ин ду давлати ба ҳам наздику ҳамҷавор, дар ин самт сокинони ин ду кишварро хушнуд намуда, дили онҳоро ба оянда гарм намудааст.

Музокироти сатҳи олий байни Тоҷикистону Ўзбекистон, ки дар ҷаҳорҷубаи сафари давлатии Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ба Тоҷикистон баргузор гардид, ба хуб гардидани маҷмӯи муносиботи ҳамкорию ду кишвар тақдир бахшид.

Аз ҳама муҳим имкони равои сокинони ин ду кишвар хуб шуд. Бояд қайд намоям, ки хешовандони наздик апаам, тағоям, дигар хешу табори дуру наздикам дар шаҳрҳои Деҳнав, Тирмиз ва ноҳияи Сарисиёи Ҷумҳурии Ўзбекистон зиндагӣ мекунанд. Солҳои зиёде имкони муоширати дуруст ва рафтуомад набуд. Аз як тараф, муҳлати воридшавӣ ва баромадан мушкили меовард, аз тарафи дигар, гирифтани раводид ё ин ки назорати ҷиддии мақомотҳои ваколатдор имкон намебуд, ки беташвиш сайру саёҳат намоям. Бовар дорам, ки нафарони зиёде ба чунин мушкилҳои дучор мегардиданд ва ё агар шахси наздике бемор мешуд ва ё ба марг дучор мегардид, то дастрас намудани иҷозатномаву телефотограммаву дигар намуноҳои мактубӣ даъватӣ аз ҷониби дигар, аллакай мурдари дафн менамуданд. Садҳо ва ҳазорон шаҳрвандон аз ҳар ду ҷониб дар солҳои қаблӣ ба чунин мушкилҳои дучор мегардиданд, ки дар айни ҳол ҳамаи ин бартараф шуд. Инак, шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд бе ягон мамониат бо наздикони худ муошират намоянду рафтуомадашонро идома диҳанд.

Қарор оид ба ҷорӣ намудани низомии рафтуомади бераводиди ҷонибҳо ба муҳлати то 30 рӯз яке аз дастовардҳои мулоқоти сатҳи олийи Тоҷикистону Ўзбекистон ба шумор меравад. Дар ин замина қарори ҷонибҳо оид ба марҳала ба марҳала барқарор кардани фаъолияти ҳамаи гузаргоҳҳо дар сарҳади байни Тоҷикистону Ўзбекистон низ падидаи неки мебошад.

Дар ҳузур сарони ду давлат санадҳои зиёде байниҳукуматию ва байни-идоравӣ ба имзо расониданд шуданд, аз ҷумла, Созишнома байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Ўзбекистон дар бораи алоқаи автомобилӣ байналмилалӣ; Созишнома дар бораи алоқаи ҳавоӣ; Созишнома оид ба сафарҳои мутақобилаи шаҳрвандон; Созишнома оид ба ҳамкорӣ дар соҳаи сайёҳӣ ва ғайра.

Ҳамзамон дар самтҳои гуногуни ҳаёт шартномаи ҳамкорию ба тасвиб расидаанд, ки ҳамаи ин ба беҳбудии ҳаёту зиндагии мардум равона шудааст. Ин ва дигар санаду созишномаҳо ба мо имконият медиҳанд, ки дар оянда шодиву хурсандӣ ва дигар маърақаҳои худ якҷо бошем.

Аз суҳбату мулоқотҳо бо шаҳрвандоне, ки наздиконашон дар он тарафи марз истиқомат доранд, маълум мегардад, ки ҳамагон аз чунин иқдому ҳамкориҳои роҳбарияти олий хурсанду хушнуд гардиданд ва сипосгузори худро изҳор менамоянд.

Ҳамаи ин ба минбаъд ҳам наздиктар шудани ду халқи бародар, баланд бардоштани сатҳи ҳамкорию тиҷоратию иқтисодӣ, фарҳангиву башарӣ ва дигар робитаҳо мусоидат хоҳад кард.

Ш. Абдуллоев, омӯзгори калони кафедраи тарбияи ҷисмонӣ

Андоза ниғаҳ дор, ки андоза нақуст,
Ҳам лоқиқ душман асту ҳам лоқиқ дўст

Гап дар сари он аст, ки халқи тоҷик низ мисли ҳамаи мардумони ҷаҳон, бо ҳамсоягони дуру наздики худ, аз ҷумла бо мардумони турк робитаҳо дошт ва дорад. Тоҷикон ва форсҳо аз замони бостонӣ бо халқҳои Хиндустон, Хитой, Туркистон, Аврупои Шарқӣ, Кавказ ва Сибир, кишварҳои Баҳри Миёназамин ва ғайра алоқаҳои маданӣ ва иқтисодӣ дошта, бисёр ривоятҳо, қиссаву достонҳои олонро дар адабиёти худ бешу кам инъикос намудаанд. Дар навбати худ ин халқҳо низ асотирҳои форсҳо ва тоҷиконро мешунданду меҳонданд ва ин ба адабиёти хаттию паҳлавӣ ва онҳо бетаъсир наменонад. Он чиз бегумон аст, ки мазмунҳои "Шоҳнома"-и форсу тоҷик байни мардумони турк (аз ҷумла уйғурҳо) паҳн гардидааст ва онҳо ин қахрамонҳоро ба тарзи худ номиданд. Инро ҳам фаромӯш набояд кард, ки шоири Баласогун (Ҳафтрӯд) Юсуф Хос Ҳоҷиб аз зумраи шоирону олимони дарбори яке аз ҳокимони қарахонӣ буд ва азбаски дар дарбор нон меҳурд, мебоист ҳатман қарахониёро аз авлоди Афросиёб ва дорои таърихи ҳазорсола ба қалам диҳаду бо ҳамин мавқеи подшоҳони ин сулоларо қонуни гардонад. Бесабаб нест, ки шоири машҳури тоҷики ҳамаи давр Саной навиштааст:

Якero аз Баласогун расонад дар Ҳарӣ рӯзе, Якero аз пайи ноне даванод то Баласогун.

Дар Туркистон забони форсӣ нуфуз пайдо кардан гирифт. Худи бадавиён ин забонро пазируфтанд ва барои тараққиёти забони форсӣ назар ба худи форсҳо сахт дилсӯзӣ намуданд.

Чунонки маълум аст шоири туркзабони асри XI Юсуф Хос Ҳоҷиб дар достони "Қутазғу билик" чандин маротиба калимаи "тоҷик" -ро ба кор мебарад. Чунончӣ ӯ менависад, ки "китобҳои арабӣ, тоҷикӣ бисёранд, онҳо бароямон маҷмӯи дониш мебошанд". Ӯ дар ҷойи дигар "Тоҷикон инро дар китоб навиштаанд, агар навишта намешуд, инро ки меҳонд?"

Юсуф Хос Ҳоҷиб боз дар як маврид мегӯяд: "қахрамонеро, ки ӯ дар миёни бегҳои турк бо номи Тумга Алӣ Эр маълум аст, тоҷикон Афросиёбаш меҳонанд".

АНДОЗА НИҒАҲ ДОР, КИ АНДОЗА НАҚУСТ

Тоҷикон аҳолии қадимтарини Мовароуннахру Хуросон буданд, ки ба он Хоразм ва Хеваи ҳозира низ тааллуқ дорад. Бузургтарин шоиру олимони Эрон Малик - уш - шуарро Баҳор дар китоби сеҷилдаи худ "Сабкхитноӣ", ки самарани меҳнати 30 солаи ӯ мебошад, мегӯяд, ки забони форсии дарӣ аслан лаҳҷаи аҳолии Мовароуннахр, Самарқанд ва Бухоро аст, ки дар ин ҷойҳо тоҷикон зиндагонӣ мекунанд. Ашӯро ба ин забон суруда шуд... Осори манзуми форсии он замон (муҳимтарини онҳо ашӯри Рӯдакӣ ва Дақиқӣ буданд) ба унвони сармояе аз адабиёти форсӣ ва тоҷикӣ маҳфуз монданд.

Дар замоне, ки Алишери Навоӣ зиндагӣ мекард, яъне дар асри XV ва дар як қатор даврҳои дигар тоҷиконро бо номи "сорт" ёд мекарданд. Навоӣ бо истилоҳи забони "сорт" ва мардуми "сорт" забони тоҷикӣ ва халқи тоҷикро дар назар дошт. Чунончӣ, ҳамзамони Навоӣ - Абдураҳмони Ҷомӣ дар яке аз шеърҳои худ дар бораи дўстию ўзеку тоҷик суҳан ронда (эҳтимол қаробати худро бо Навоӣ дар назар дошт), гуфтааст: "У, ки як турк буди ман тоҷик, ҳарду доштем хеши наздик". Навоӣ ҳам калимаи "тоҷик"-ро чанд бор ба кор бурдааст. Аз ҷумла, ӯ навиштааст:

Нигори турку тоҷикам кунад сад хона вайрона, Бад-он миҷғони тоҷиконаву чашмони туркона.

Мусташирӣ маҷорӣ Вамберӣ дар китоби худ "Сайёҳати як дарवेशи сохта ба Осиёи Миёна" қайд менамояд, ки "як қисми халқ аҳолии қадими Хоразм - эронӣнанд. Онҳоро дар Хева "сорт" ва дар Бухоро "тоҷик" меноманд. Тоҷик будани "сорт" -ро як қатор классикони адабиёти ўзбек низ тасдиқ мекунанд. Масалан, Муҳаммад Заҳриддини Бобир дар "Бобирнома"-и худ аз хусуси аҳолии Марғинон (Марғелон) навиштааст: "Эли соф сорт муштзан ва пуршару шӯр элду... Самарқанд ва Бухоро номдор чангара аксар марғинонидур". **Тарҷума:** "Мардуми он ҳама тоҷиканд. Мардуми муштзан ва пуршару шӯранд... Дар Самарқанд ва Бухоро чанговарони номӣ аксар марғинонӣ мебошанд". Ӯ худ Бобир дар бораи Исфара дар ҳамин асараш навиштааст: "Дарахтси бисёр, вале боғчала-

рида аксар бодом дарахтидур, эли тамом сорт ва куҳидур". **Дар тарҷумаи форсиаш меҳонем:** "Дарахташ бисёр, дар боғчаҳои он аксар дарахт бодом аст, мардумаш тамом куҳистонӣ ва сортанд".

Адабиёти ҳеч қадом халқ саросар фақат бо иштироки як худи ҳамаи халқ ба вуҷуд оварда намешавад ва ҳамчунин адабиёти форсу тоҷик. Чунончӣ, дар тазкираи "Лубоб-ул-албоб"-и Авфӣ (соли 1221) сабт гардидааст, ки аз 106 шоири замони салҷуқиҳо 68 нафарашон аз маҳалҳои тоҷикнишин буданд.

Ҳангоме ки Навоӣ аз таъни форсигӯён суҳан меронд, худи ҳамаи "форсигӯёни турк"ро дар назар дошт, ки ҳатто бо супориши Султон Хусайн Бойқаро нигоҳ накарда ба забони форсии тоҷикӣ майл кардаанд. "Турфатар ин аст, ки - менависад Навоӣ, - бар хилофи чунин тарғиб ва талқин ва эҳсон ва таҳсини подшоҳи суҳандон қоидаи мутубеат ва мувофиқатро фаромӯш карда ва ҷодаи нофармонӣ ва залолатаро пеш гирифта, бисёриашон, балки ҳамаашон ба форсӣ моил шуданд".

Тоҷикон аз асрҳои миёна инҷониб дар зеро ҳокимияти сулолаҳои сершумори турк зиндагӣ карданд ва охиста-охиста дар бисёр маҳалҳо забони туркиро пазируфтанд. Ин қараёни туркшавии халқҳои эронинаҷод (тоҷикҳо) дар баъзе ноҳияҳо, масалан, дар Хоразм дар асри XI суръат пайдо кард. Абурайҳони Берунӣ ба забони модариаш (яъне эронӣ), мардуми маҳалӣ ба забони хоразмӣ гап мезадаанд, аммо пас аз асри XIII забони турки тамоман ҷойи забони хоразмӣро гирифт.

Дар асри XV муносибати Ҷомӣ ва Навоӣ намунаи барҷастаи дўстӣ ва самимияти пирумурид, устоду шогирд, бародар бо бародар буд, ки ҳеч ғаразе дар худ надошт. Ҷомӣ дўстиву рафоқати шогирди худ Навоиро дар достони "Лайлӣ ва Маҷнун"-аш ба ин маъни ба қалам додааст:

Хоса, ки ба боги ошноӣ, Бар хоши вафо бӯвад Навоӣ.

Дар навбати худ Алишери Навоӣ дар марғи устоди бузургвор ва бародари ҷониаш Абдураҳмони Ҷомӣ марсияи ҷонгудо месаояд, ки ҳангоми қироати он аз забони Мавлоно

Хусайн Воизи Кошифӣ ҳама мегиранд. Марсияи мазкур, бешубҳа, яке аз беҳтарин намунаҳои шеър дар адабиёти тоҷикии форсӣ мебошад. Навоӣ аз ҷумла дар китоб ба рӯҳи поки устод ва дўсти бузургвори худ навишта буд:

Ту бирафтиву дили халқи ҷаҳон зор бимонд, То қиёмат ба фироқи ту гирифтӣ бимонд.

Дўстӣ ва садоқати Мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ ва Амир Алишери Навоӣ, ки дар ду мисраъ баръало эҳсос мешавад, намунаи барҷаста ва ибратомӯзи дўстии халқҳои тоҷикӣ ўзбек ба шумор меравад. Далели дигари маъруфияти Абдураҳмони Ҷомӣ дар ин буд, ки ӯ на танҳо дар байни аҳли илму адаб ва алоқамандони асраш, балки дар миёни ҳокимони давр шухрат ва обрӯву эътибори зиёд дошт. Аз ҷумла Султон Хусайни Бойқаро, ки соҳиби таъби шоирӣ ҳам буд, ба Ҷомӣ иродаи махсус дошт ва аз ӯ дар ҳалли масъалаҳои гуногун машварат мегирифт.

Халқи тоҷик ба туфайли Истиқлолият, таҳти роҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президент Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар тамоми соҳаҳо дастовардҳои назаррасо соҳиб гардид. Дар остонаи чашни фархундаи Наврӯзи байналмилалӣ сурат гирифтани сафари давлатии Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ба Тоҷикистон далели азму талошҳои сарони ҳар ду кишвар буда, ба мустаҳкам гардидани дўстию бародарии халқҳои тоҷикӣ ўзбек мусоидат намуд. Тавре зикр гардид: мо тамоми масоили мавриди таваҷҷуҳи тарафайнро баррасӣ кардем ва ҳамаи монетаҳоро, ки дар тӯли беш аз 26 сол садди роҳи муносибатҳои ҳасанаи халқҳоямон буданд, аз байн бардоштем.

Аз ҷумла эълон доштем, ки мо бояд барои истифодаи озодона ва рушди забонҳои модарии тоҷикон дар Ўзбекистон ва ўзбекҳо дар Тоҷикистон, пешрафти илму маориф, фарҳанг ва риояи расму ойин ва маросиму суннатҳои миллӣ шароит фароҳам оварем.

Абдураҳими Абдуллоҳ, профессори кафедраи фанҳои гуманитарии ДТТ

ДАРАХТИ ДҶУСТӢ БИНШОН...

Дарахти дӯсти биншон,
ки коми дил ба бор орад,
Ниҳоли душманӣ баркан,
ки ранҷи бешумор орад.

Халқҳои тоҷику ўзбек асрҳост, ки бо ҳам пайванди ногустанӣ доранд. Муносибатҳои неки ҳам-истӣ, хешу таборӣ, ҳамсоядорӣ, динӣ, расму анъанаҳои муштарак халқҳои моро дар тӯли таърих бо ҳам дӯсту қарин гардондааст. Ми-соли равшани ин, дӯстиву бародари-и содиқонаи Мавлоно Абдураҳ-мони Чомӣ ва Мир Алишер Наво-ист, ки ба инкишофи адабиёти клас-сики ўзбек асос гузоштааст.

Ҳамзамон дӯстии адабони мо Раҳим Ҷалилу Ғафур Ғулом, Мирзо Турсунзодаву Ҳомид Олимҷону Зулфия, Лоик Шераливу Абдулло Орипов ва дигарон як достони ало-ҳида аст. Адибони тоҷику ўзбек бо ҳам нафақат пайванди дӯстӣ, балки алоқаи хешу таборӣ ҳам доранд. Масалан, ҳамсари нависандаи маъ-руфи ўзбек Абдулло Қаҳҳор, муал-лифи романи машҳури "Синҷал", ки ба тоҷикӣ ҳам тарҷума шудааст. Кибриё-и ӯӣи адаби тоҷик, тарҷумо-ни хушзавку боистеъдод буданд.

Ҳоло, ки номи Мирзо Турсунзо-даву Ҳомид Олимҷону Зулфия ба миён омад, бояд гуфт, ки шеърӣ машҳур ва хеле дилписанди устод Мирзо Турсунзода, "Марҳабо", ки бо чунин мисраъҳо оғоз мешавад:

Духтари ўзбек моро гӯш кун,
Дигаронро андаке
хомӯш кун.

Гӯш кун гапҳои мо беҳуда
нест,
Ин садоҳои дили осуда нест.
Шавқи ту моро ба илҳом
оварад,

Рӯ ба сӯи Ўзбекистон оварад.
ба Зулфия бахшида шудааст, ки дар давоми ин мисраъҳо устод Мир-зо Турсунзода бо як эҳтирому иф-тихори хос аз истеъдод ва хисла-тҳои наҷиби шоира Зулфия, ки та-ҷассуми занони озоди Ўзбекистони навин буд сухан мегӯяд.

Танҳо дӯстиву рафоқат моро муваффақ гардонид, дари хушбах-тиро ба рӯямон боз мекунад. Ҷое, ки дӯстӣ мустаҳкам аст, инсон им-кон пайдо мекунад, ки аз ҳадди та-лоши ҳасти боло рафта, зиндагии осудаҳолоноро бо ҳама нақӯиҳояш дарёбад.

Сафари раиси ҷумҳури Ўзбеки-стон Шавкат Мирзиёев рӯзи 9-уми март соли равон ба Тоҷикистон ва имзои 27 санад оид ба соҳаҳои гу-ногуни хоҷагии халқ ба муносиба-тҳои дӯстонаи ин ду кишвар таҳқи-ми тоза бахшид.

Мақомоти кишварҳои номбурда боздиди президенти Ўзбекистонро аз Тоҷикистон, ки равобити ду киш-варро, ба қавли Мирзиёев, "аз са-ҳифаи нав шурӯ мекунад", таъ-рихӣ ва бесобиқа унвон карданд.

Мизони табодули молу коло ми-ёни ду давлат аз 12 миллион дар соли 2015 то 240 миллион доллар дар соли 2017 афзоиш ёфт ва сарони ду кишвар гуфтанд, ки солҳои наздик

додуғирфтоҳи иқтисоди ро то 1 мил-лиард доллар зиёд менамоянд.

Аз рӯзи 16-уми март бо ибтико-ри сарони давлатҳо 10 гузаргоҳи сарҳадӣ кушода шуд, ки мардуми ташнаидорро ба висоли дӯст, хешу табор ва ҳамсояи нек расонид.

Дигарбора пайвастанӣ Ўзбеки-стон ба шабакаи ягонаи барқи Осиёи Марказӣ имкон медиҳад, ки Тоҷи-кистон дар сурати эҳтиёҷ ба нерӯи барқи изофӣ, ё аз Ўзбекистон ва ё аз Туркменистон нерӯи барқ би-град. Дар сурати васл будани Ўзбе-кистон ба ин шабака Тоҷикистон имкони бештар барои фурӯши не-рӯи барқи изофиро дорад.

Кушодашавии роҳи оҳани Ғала-ба-Амузанг, ки вилояти Сурханда-рӯро бо вилояти Хатлон мепайван-дад, ба рафтуомади бемамониати шаҳрвандон, тақвияти робитаҳои тиҷоративу фарҳангӣ, мустаҳкам гардидани муносибатҳои дӯстона, афзун гардидани молу маҳсулот, самаранок истифода намудани за-хираҳои ҳарду кишвар ва дар маҷмӯъ ба бештар гардидани сатҳу сифати зиндагии арзандаву шоис-та заминаи воқеӣ мегузорад.

Муносибатҳои неку дӯстона ва азалии ду халқӣ бародар - Тоҷики-стону Ўзбекистон риштаҳои ногу-састанӣ дошта, минбаъд барои ривочу равнақ ёфтани соҳаҳои мухталифи ҷомеа ба манфиати ҳарду давлат саҳмгузор мегардад.

Зайнура Ниёзова,
мутасадди ороиши
эстетикӣ ДТТ

РИСОЛАТИ АСЛИИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Ҳар як соҳа вазифа ва ҳадафҳои худро дорад, ки аз ҷониби ҳукумат тас-диқ гардида, барои иҷрои он масъул гардонид мешавад. Аз ҷумла мудо-фиаи граждани вазифаҳои худро дорад.

Аз як сайри таърихӣ бармеояд, ки аввалин номи мудофиаи граждани "МЗҶМ" (Мудофиаи зидди ҳавоии маҳаллӣ) буд, ки аз 4 октябри соли 1932 бо Қарори Шӯрои Комиссари-ати халқии шаҳри Петроград тасдиқ карда шуд, ки то соли 1961 ин номро нигоҳ дошт.

Дар моҳи июли соли 1961 МЗҶМ номи худро ба мудофиаи граждани табдил дод ва ҳуди ҳамон сол сохто-ри тарихии он тағйир ёфта, мувофиқи талаботи давр ташкил гардид.

Баъд аз пош хӯрдани Иттиҳоди Шӯравӣ ва мустақилият ба даст овар-дани Ҷумҳурии Тоҷикистон Ситоди мудофиаи граждани то соли 1994 боқӣ монд, ки аз 17 августи соли 1994 мувофиқи Қарори Шӯрои Вазирони Ҷум-ҳурии Тоҷикистон №400, ба Кумита оид ба ҳолатҳои фавқулода ва қорҳои мудофиаи граждани дар назди Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон та-бдили ном кард.

Марбут ба ин мебодад гуфт, ки инсоният дар роҳи дарёфти муаммои ҳодисаҳои дар табиат рухдиҳанда, ки бештарашон марговаранд, майна об месозаду чора меҷӯяд. Аз таърихи гузаштаи дуру наздик ба мо ҳодисаҳои зери об мондани шаҳру рустоҳо, фуру рехтани оташу хокистар болои шаҳру деҳоти Рими қадим, заминҷунбиҳои даҳшатбори ин ё он кишвар маълумоти дақиқа медиҳанд, ки ҳама сабабгори марги фоҷиабори ҳазо-рон нафар одамон гардидаанд.

Осиёи Миёна, ки дар яке аз қитъаҳои калонтарини кураи Замин ҷойгир шудааст, тӯли таърихи дуру дароз даҳшату ҳодисаҳои гуногуни табиюи ғайритабиюро аз сар гузаронидааст. Яке аз чунин ғушаҳои ин минтақа кишвари Тоҷикистон ба шумор меравад, ки азиятҳои зиёди ҳодисаҳои табиюро аз сар гузаронидааст. Заминаҷунбиҳои даҳшатноки Ҳисору Ҳоит, Сарезу чанде дигар, ки дар асри XX ҷони ҳазорон нафар одамонро рабада, гӯшаеро ба хок яқсон кардаанд, аз хотираҳои зудуда намешаванд.

Ба ҳамагон даҳшати таркиши Стансия атоми Чернобил, ки 26 апрели соли 1986 рух дода буд, маълум аст. Оқибатҳои ин даҳшат, ки имрӯз ҳам ба пуррагӣ рафъ нашудаанд, на танҳо барои як минтақа, балки барои ҳама кӯраи замин хавфнок ва таъсири манфӣ доранд.

Таҷрибаи барҳам додани оқибати садама дар стансия атоми Черно-бил, заминҷунбӣ дар Арманистон ва қазираҳои Сахалин ба он расонида буд, ки қувваҳои мудофиаи граждани дар ҳолати омодагӣ таъсис дода шаванд.

Ғайр аз ин, диққати калон ба он равона буд, ки тамоми табақаи аҳоли дар соҳаи мудофиаи граждани омӯзонида шуда, нерӯҳои ғайриҳарбӣ дар пешгирии ҳолатҳои фавқулода, бахусус дар ҳолати садама, фалокат ва офатҳои табиӣ муҷаҳҳаз бо воситаҳои ҳозирамон бошанд.

Маҳз ҳамин омилҳо зарурати омӯзиши ҷомеаро аз халосӣ ва раҳолӣ ёфтани аз даҳшату оқибатҳои фалокатбор ба миён овардааст.

Ҳар як кишвари дорони қувва қудрат барои кӯмаки аввалия ва наҷоти зарардидагони офатҳои табиӣ, Кумита ё Вазорати ҳолатҳои фавқулодаи худро ташкил дода, қонуну қарорҳои мушаххасро дар самти соҳа ба тас-виб мерасонад.

Соли 1995 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мудофиаи граж-дани" ва аз 28.02.2004 бо тағйиру иловаҳо қабул шуд, ки баҳри тайёр намудани ҷомеаи кишвар дар роҳи омодагӣ ва амал дар эътино, пешгирии ва бартарафсозии оқибатҳои ҳолатҳои фавқулода зимни рӯй додани ҳоди-саҳои нохуш мавқеи босазо дорад.

Дар моҳи 3-и ҳамин қонун ишора шудааст, ки яке аз самтҳои ман-фиатбахш, таълими ҳатмии мардуми кишвар дар робита ба химояи худ ва наздикон аст. Ҳамин нуктаро таъкид кардан кофист, ки 93 дарсади кишва-ри моро кӯҳро ташкил медиҳад ва минтақаи кӯҳистон худ макони офату ҳодисаҳои гуногун аст. Тармафарой, омадани сел, заминҷунбӣ, лағжиши замин, аз соҳилбароии дарёҳо аз он ҳодисаҳои оғибанд, ки дар кишвари Тоҷи-кистон метавон ҳар сари чанд вақт мушоҳидаашон намуд. Пас зарурати омодагии мардум дар иртибот ба ин ҳодисаҳо як амри воқеист, ки бо қарори Ҳукумати мамлакат таъкид карда шудааст.

Дар банди 2, сарҳати "в"-и Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, №490 аз 31.08.2009, "Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои омодаасозии аҳоли дар соҳаи ҳифзи аҳоли аз ҳолатҳои фавқулодаи дорони хусусиятҳои табиӣ ва техногенӣ" шахсоне, ки бояд ба омодаасозии аҳоли дар соҳаи ҳолатҳои фавқулода ҷалб карда мешаванд чунин аст:

в) шахсоне, ки дар муассисаҳои таълими умумӣ ва муассисаҳои тахсилоти ибтидоӣ, миёна ва олиӣ касбӣ таълим мегиранд (минбаъд - таълимгирандагон).

Вобаста ба ин дар муассисаҳои олиӣ кишвар фаъолият дар омӯзиши фанни мудофиаи граждани ба роҳ монда шудааст, аз ҷумла дар Дониш-гоҳи технологияи Тоҷикистон, ки метавон аз фаъолияти хуби ин даргоҳ соатҳо ҳарф зад. Имрӯз ҳайати роҳбарикунандаи донишгоҳ ва омӯзгорон дар такя ба қарорҳои ҳукумат дар роҳи фаҳмондадиҳӣ ва низоми муайяни таълим тамоми қувваҳои малакаи худро истифода менамоянд.

Омӯзгорони ин даргоҳ табиӣ чанд сол дар ин муассисаи таълимӣ худро чун мутахассиси варзидаи қордон нишон дода меоянд.

Ташкили иҷроиши қор, имкониятҳои мавҷуда ва тартиби истифодаба-риро доништан ба ҳар як роҳбар имкон медиҳад, ки вазифаҳои дар назда-шон гузоштаро бомуваффақият ҳал намоанд.

Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон барои сари вақт иҷро намудани дастури супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва қаро-рҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вобаста ба ҳолатҳои фавқулода ва мудофиаи граждани, аз тамоми имкониятҳои истифода намуда, шароитҳои дӯстии таълимӣ ро фароҳам меорад.

Қорҳои мустақилона бо роҳбарии омӯзгор (КМРО) ва қорҳои мустақил-лонаи донишҷӯён (КМД) яке аз шаклҳои асосии фаъолияти мудофиаи граж-дани Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба шумор меравад, ки ин боиси баланд гардидани малакаи хуб, сифати ташкили машғулиятҳо ва ҳолати омодабошии донишҷӯён ба ҳар гуна хатарҳои табию иҷтимоӣ мегардад.

Ш. Абдуллоев, омӯзгори
калони кафедраи тарбияи ҷисмонӣ

САМАРАНОКИИ ИСТИФОДАБАРИИ ЗАХИРАҲОИ ИТТИЛООТИИ АКАДЕМИЯИ ШАБАКАВИИ CISCO - ТУТ ЗИМНИ ОМӢЗИШИ КУРСИ IT - ESSENTIALS



Шарҳи мух-тасар

Интернет ҳаёти моро рӯз аз рӯз тағйир дода, имкониятҳои навро дар соҳаи техноло-гияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ (ТИК) ба таври назаррас васеъ менамо-яд. Навовариҳо аз қабилӣ руш-ди шабакаҳои иҷтимоӣ, техно-логияҳои нигоҳ-дорӣ иттилоот дар низоми абри, такмили қоби-лияти функционали дастгоҳҳои мобилӣ ва ғайра ба фаъолияти ҳаррӯза мо бетаъсир наменон-д. Истифодабарии васеи чунин имкониятҳо-ро дар мисоли Академияи шабакавии CISCO-и назди Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон, ки маводҳои таълимиро барои мо донишҷӯён ба та-ври осон ва дастрас пешниҳод менамояд, дида мебароем.

Калимаҳои калидӣ: Технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ, технологияҳои захиравӣ, низоми абри.

Барномаи таълимии IT-Essentials "Асосҳои технологияҳои иттилоотӣ" барои донишҷӯёне, ки мехоҳанд савияи дониши худро дар соҳаи техно-логияҳои иттилоотӣ (ТИ) мукамал гардонда, дар ин раванд тарзи қор кардан бо компютер, насб ва бартараф кардани камбудҳои таъминоти барно-мавӣ ва таҷвизоти омузанд, кӯмак менамояд.

Зинаи IT-Essentials - барои шахсоне таҳия гардидааст, ки қадамҳои омӯзиши аввалини худ-ро дар соҳаи ТИ мегузоранд ва дар ин соҳа умуман тасавуроте надоранд. Барномаи мазкур маълумоти актуалӣ ва пурраро доир ба қисматҳо ва васлу таъмир кардани компютерҳо, ноутбукҳо, таҷвизоти мобилӣ, системаи амалиётӣ ва барно-маҳои амалӣ, шабакаҳои хурд ва шабакаҳои бе-ноқил, принтерҳо ва сканерҳо, бехатарии техникӣ ва иттилоотӣ, ҳифзи муҳити зист ва малакаи муо-ширатро дар бар мегирад. Дар раванди дарсҳо доир ба ҷуркунӣ ва васли қисмҳои компютер донишҷӯён тарзи қор бо асбобҳои муҳандисии ТИ-ро меомӯзанд. Инчунин маводҳои электронии барномаи таълимӣ дар худ маҷмӯи қорҳои озмо-иши интерактивиро фаро мегиранд, ки имкони-яи ҳаматарафаи омӯхтани асосҳои ТИ-ро фаро-ҳам меорад. Барномаи таълимӣ ба мо донишҷӯ-ён имкон медиҳад, ки оид ба ҳамаи соҳаҳои ТИ маълумоти мукамал гирифта, тасавуроти хеш-

ро доир ба соҳаҳои минбаъдаи фаъолият пурра-тар гардонем.

Дар раванди омӯзиши курси мазкур донишҷӯ дониш ва малакаи зеринро аз худ менамояд:

- ташаккул додани малакаи қор бо компюте-рҳои фардӣ;
- пайдо намудани қобилияти ҳалли мушкилоти мураккаб дар доираи қорҳои омӯзишӣ ва воситаҳои таълимотии виртуалӣ;
- омӯхтани тарзи насб ва навсозӣ кардани таъ-миноти барномавӣ, таҷвизотӣ ва бартараф карда-ни камбудҳои техникӣ;
- тарзи қор кардан бо воситаҳои лоиҳакашии барномаи виртуалии Cisco Packet Tracer;
- вориш шудан ба шабакаи глобалии Акаде-мияи Cisco.

Бояд қайд кард, ки дар раванди омӯзиши бар-номаи таълимии мазкур тариқи платформаи со-монаи Академияи шабакавии Cisco тамоми маъл-лумот доир ба ҳар як боби омӯхташаванда ба та-ври интерактивӣ бо расмҳо, видеороликҳо ҷойгир шудаанд. Ин имконият медиҳад, ки мо донишҷӯён новобаста аз мавқеъ ва ҷойи ишғолшуда, агар ба шабакаи глобалии Интернет пайваист бошем бе ягон мамонати ба портали академияи мазкур даст-расӣ пайдо намоем. Инчунин, дар платформаи зикршуда доир ба ҳар як боб қорҳои озмоишӣ сабт гардидаанд, ки мо метавонем бо тартиби муайян иҷроиши қорҳои озмоишии худро таҳти роҳбарии омӯзгор ба иҷро расонем. Баъди омӯхтани ҳар як боб ва иҷро кардани қорҳои озмоишӣ дар сомонаи Академияи шабакавии Cisco барои санҷидани малакаву донишҳои андӯхташуда тариқи он-лайн имтиҳони тестӣ супорида мешавад. Дар сурати ҳар як боби омӯхташаванда супоридани имтиҳони тестӣ ва соҳиб гардидан ба 80 фисади ҳолҳои им-конпазир ва супоридани имтиҳони финалӣ донишҷӯ соҳиб сертификати махсуси академия мегардад. Сертификати академияи мазкур мақом (статус)-и байналмилалӣ дошта, рақобатпазирии хатмкунан-дагонро дар бозори меҳнат баланд гардонид, баъ-ди хатми донишгоҳ дар пайдо кардани қор ба онҳо дар ширкатҳои соҳавӣ кӯмак менамояд.

Қайд кардан бамаврид аст, ки фанни таъли-мии IT-Essentials - и Академияи шабакавии Cisco имконияти ғайи гардонидани малака ва маҳорати донишҷӯён ба ҳисоб рафта, яке аз муҳимтарин фанни таълимӣ барои равияҳои технологияҳои ит-тилоотӣ дар замони муосир мебошад. Дар ҳолати самаранок истифода бурдан аз маводҳои дар пор-тали Академияи шабакавии Cisco ҷойдошта, до-нишҷӯ метавонад малака ва маҳорати касбии хеш-ро сайқал дода, ҳамеша аз технологияҳои навини соҳавӣ ва навовариҳои соҳаи ТИ бохабар бошад.

Матлуба Наботова, донишҷӯи
курси 3-юми ихтисоси 1-40010103т.А,
факултети муштараки тоҷикӣ-украинӣ

12 май - Рӯзи шашмақом

ЯК ҶАҶОН МАЪНОСТ АНДАР "ШАШМАҚОМ"

Бузургдошти мероси фарҳанги ниёгон дар замони Истиқлол ба як рукаи устувори ифтихори миллию ҳештаншиносии аҳли ҷомеаи мутамаддини тоҷикон таъдил ёфтааст. Хосса арҷгузорӣ ба Шашмақом - бузургтарин ганҷи наии ҳунарии халқи фарҳангофари моро метавон ба ин марбут донист.

"Шашмақом" созандаву омӯзанда аст. Инсонро донишманду хушёр, меҳрубон, огоҳу бедордил месозад.



Касе, ки таъби шашмақомшунавӣ дорад, ин хислатҳоро доро аст. Заъқи олий аз аъмоли паст нигоҳбон аст.

"Шашмақом" маҳзари ишқу илоҳист. Ба ривояте, маҳз ба таъсири нолаи най ҷони саркаш ба қолаби одам даромада. Андешаҳои меҳрофарини шоирони ошиқ, ангороҳи тору пуд ва мағз андар мағзи аз ишқ бунёд ёфта бо лаҳни хушу ҷонгудоз ба парвоз меоянд.

Авҷи суруд идомаи бошуқуҳи ҳамоно авҷи тафаккури олии шоир дар шеър аст. Мутриб мақоми вачд ва ҳолати мастонаи шоирро дармеёбад, дар айни авҷи овози суруд нолаи пурсӯзе аз мағзи ҷигар бар меоварад ва маъшуқи худро, ки ҳасти ва ин ҳама шавқу завқу шуру мастӣ натиҷаи ишқи уст, нидо мекунад.

"Шашмақом" куллиёти андешаҳои фанонопазир ва маҷмуаи созу овози беназир аст. Бӯстони дилвезест дар олами зебои ишқ, шодоб аз борои раҳмат ва мунаввар аз офтоби муҳаббат. Дил мақоми шашмақом аст то даме, ки дил ҳаст Шашмақом ҳаст. Шашмақом хоси тоҷикон аст.

Тақлиди дигарон ба масобаи гули қоғазист дар муқобили гули муаттару муанбари табиӣ.

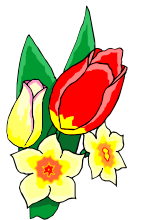
Тақдир ба мо Шоҳназар Соҳибов ва Фазлиддин Шаҳроборо эҳдо кард, онҳо роҳ ба сӯи ганҷи Сармад - "Шашмақом" гирифта, онро аз ҳофизаи таърих, аз ёдҳо, аз замонҳо, аз синаҳо ба ҳофизаи электроники сабти овоз интиқол доданд.

**Азизон хидмати арзанда қарданд,
Мақомро ҷовидона зинда қарданд.
Напундорӣ, ки худ тайёру зебост,
Ба таҳқиқ бингарӣ, эҷоди онҳост.**

Устодони равоншодӣ мақом шашмақомхониро ёд додаанд, анъанаи устодони худро идома дода, ба ҳадди аъло расонидаанд.

"Шашмақом" дар марҳилаи аввал ёдгори абадан мондагори халқи тоҷик ва дар марҳилаи дуюм ёдгори гаронмиқдори ин ду устоди бузургвор аст.

**Як ҷаҳон маъност андар Шашмақоми тоҷикон,
Лаззати дунест, андар Шашмақоми тоҷикон.
То арӯси шеър зиннат ёфт аз оҳанги хуш,
Бас фараҳафзост андар Шашмақоми тоҷикон.
Номи некашро ҳаме тумор хоҳам сохтан,
Шоҳназар яктоист андар Шашмақоми тоҷикон.
Фазлиддин он маҳсули донои Қуръонхони ман,
Булбули гӯест андар Шашмақоми тоҷикон.
Нозам аз он, ки зи файзи ин бузургони ҳунар,
Аҳмаду Барност андар Шашмақоми тоҷикон.
Шеърӣ олий, нағмаи ҷонсӯз, лаҳни рӯҳбахш,
Роҳати дилҳост андар Шашмақоми тоҷикон.
Донишу ирфону ҳикмат, нозу ишқу орзу,
Ин ҳама пайдост андар Шашмақоми тоҷикон.
Нақшои Рӯдақиеву лаҳнҳои Борбад,
То кунун барҷост андар Шашмақоми тоҷикон.
Кӯтаҳам андар баёни қазбаи зеру бамаш,
Муъҷизаи Исост андар Шашмақоми тоҷикон.**



Майсара Тиллоева, рӯзноманигор

Дараҷаи илмӣ муборақ, Хубони Сорбон!

Дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба масъалаи тайёр кардани кадрҳои илмию педагогӣ тавачҷуҳи бештар зоҳир карда мешавад. Афзудани сафи номзадҳои докторони илм аз ҳисоби ҷавонони болаёқат далели ин гуфтааст.

Боиси хурсандист, ки боз як нафар устоди донишгоҳ дар санаи 5-уми апрели соли ҷорӣ дар Шӯрои диссертационии 6D KOA 020 дар назди Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон бомуваффақият рисолаи номзадӣ ҳимоя намуд. Қори илмию ҳимоянамудаи устоди донишгоҳ Хубони Сорбон "Таъшақул ва рушди бозори хизматрасони тарабхонаҳо дар шароити иқтисоди бозорӣ" мавзӯи актуалӣ буда, аз ҷониби Комиссияи олии аттестационӣ баҳои сазоворро соҳиб шуд.

Ҳайати раёсат, кормандон ва донишҷӯёни донишгоҳ муаллимаи азиз Хубони Сорбонро бо ин дастоварди илмиаш самимона табрику таҳният гуфта, ба ӯ дар ҷодаи фаъолияти омӯзгорӣ ва илмию тадқиқотияш комёбиҳои нав ба навро орзу доранд.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТ - ПАЁМИ СОЗАНДА

Дар асоси нақшаи кории Департаменти корҳои тарбиявӣ оид ба иҷрои нақшаи ҷорабиниҳои "Дар бораи Паёми навбатии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон" дар толори маҷлисоҳи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон вохӯрии устодон ва донишҷӯёни донишгоҳ бо котиби масъули ҳизбу созмонҳои ҷамъиятӣ, номзади илмҳои сиёсатшиносӣ Саидов Нуралӣ, муовини раиси кумитаи иҷроияи ҲХДТ дар ноҳияи Фирдавсӣ Қурбонов Убайдулло, мудирӣ шуъбаи кор бо ҷавонони ноҳияи Фирдавсӣ Расулов Исмаилюлло ва Хубони

Сорбон вакили маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе доир гардид.

Вохӯриро муовини ректори донишгоҳ оид ба тарбия оғоз намуда, ҳозиринро бо меҳмонон шинос намуданд.

Иштирокчиёни ҷорабинӣ оид ба самтҳои асосии сиёсати дохилӣ беруни кишварамон, ки аз Паёми Сарвари давлат бармеояд маърузаҳо пешниҳод намуданд. Дар анҷоми вохӯри донишҷӯён ба саволҳои худ посух гирифта, аз ин суҳбати самимӣ барои худ маълумоти судманд дарёфт намуданд.

З. Юсупова

Ҷавонон бояд сабақҳои Истиқлолиятро ҳаматарафа омӯзанд, аз сиёсати имрӯза огоҳ бошанд, таърихи гузаштаву ҳозираи халқи худро гаштаву баргашта варақ зананд ва аз Ватан, миллат, забон ва фарҳанги худ ифтихор намоянд.

Эмомалӣ Раҳмон

Ҷавонӣ манзилест, ки мобайни масофаи кӯдакӣ ва пирӣ воқеъ шудааст. Айёми салтанату комёбӣ дар он чо мегузарад. Ҷавонон ниҳоли кӯчаке ба ҳисоб мераванд, ки бо сабзидани ин ниҳолҳо ояндаи кишвари мо сарсабзу хуррам мегардад. Яъне ҷавонон ояндаи миллатанд. Ягона роҳе, ки ҷавонон миллатро пеш мебаранд ин дониши хуби онҳост. Яке аз бехтарин муқаддасоте, ки инсонро ба дунёи рангин ворид мегардонад ин китоб аст. Китоб, ки сарчашмаи донишу хирад аст, метавонад ҳама касро ба пешравиҳо ноил гардонад. Дар ҷомеае, ки китобу китобхон набошад, онҳо мисли хонаест, ки чароғ надорад. Аслан дар ҳама кишвару давлатҳо ҷавонон нақши асосиро мебозанд. Ҷавон

ҶАВОНОН ВА ҶОМЕА

нони соҳибистиқлол дар ҳама давру замон қувваи пешбарандаи ҷомеа буда, ояндаи миллату давлат ба онҳо вобаста аст.

Коста гардидани ахлоқи қисме аз наврастони ҷавонон, ҷалб гардидани онҳо ба ҳар гуна ҳаракату равияҳои бегона ва ба ҷинояткорӣ даст задани иддае аз онҳо беаҳамиятӣ ва бемасъулияти падару модарон мебошад. Гарчанде, ки қонуни ҶТ "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" амал мекунад, то ҳол ба чашм мерасад, ки баъзе падару модарон дар таълиму тарбияи фарзандони худ беаҳамиятӣ зоҳир менамоянд. Мутафаккири бузурги тоҷик Муҳаммад Ғаззали чунин гуфтааст: "Фарзанд амонат аст дар дасти падару модар ва дили фарзанд нафис асту нақшпазир, ҳар нақше, ки ба ӯ гузорӣ чун мушк ба худ бигирад ва чун замин пок аст ба саодати дину дунё расад ва падару модар ва муаллим дар он савоб шарик бошад. Агар тух-

ми бадӣ афканӣ ва ӯро ба ҳолаш гузорӣ, то ҳарҷи хоҳад кунад ва ба ҳарҷи хоҳад нишинад, ҳаргиз аз вай умеди неки мақун". Аз ин гуфтаҳо бармеояд, ки ҳар як падару модар барои тарбияи фарзандонашон бояд дар оила саркарда, аз бехтарин анъанаҳои ахлоқи гузаштагон истифода баранд. Фарзанд дар оила бояд ончунон ба камол расад, ки боиси натавон таҳсину офарин, балки номбардори падару модар ва ватану миллат гардад.

Мо ҷавонон боварии комил дорем, ки Тоҷикистон дар ояндаи наздик як давлати пешрафта хоҳад шуд. Ман ҳамчун як донишҷӯ бо боварии комил гуфта метавонам, ки ба Пешвои миллати худ пайравӣ карда, ба Ватану миллати хеш содиқона хизмат менамоям.

**Неъматулло Мирзошох,
донишҷӯи курси 3-юми
ихтисоси технология ва
низоми иттилоотӣ**

== Ишқро бадном накунед... ==

АРЗАНДАТАР АЗ ИШҚ БА ОЛАМ ГУҶАРЕ НЕСТ...

Ишқ эҳсосоти наҷиб ва олии инсонист, ки дар қалби ҳар яки мо ҷойгир аст ва мардум ба он назари рангин ва вижа доранд. Дар дили ҳар инсон меҳру муҳаббат ба Худо, Замин, Хуршед, Ватан, Модар, Миллат ва Инсон вучуд дорад, ки сарчашмааш оғоз мегардад аз дарёи ишқ. Ишқ нури ҳаётбахшест, ки дар паноҳи ӯ мо аз мушкитарин санҷишҳои зиндагӣ мегузарем, дарду сӯзро таҳаммул мекунем. Дар ин хусус шоире барҳақ гуфта:

**Арзандатар аз ишқ ба олам гуҳаре нест,
Покиза бидораш, ки ба ҳастӣ сабаб аст ин.**

Мутаассифона, ин вожаи муқаддас, мадори зиндагӣ ва шерозаи умеду орзуро бархе дар замони мо хор кардаанд. Агар дар қадим ва дар гузаштаи на чандон дури мо ба номи ишқ қаҳрамониҳои нотақдор зоҳир мекарданд, имрӯз бадахлоқии бархе аз ҷавонон ба номи ишқ доғи сиёҳи нангин гузоштаанд.

"Ишқ ҳамеша оғуштаи табиатҳои нозук буда, ба зеҳнҳои латиф пайваст мешавад. Маҳз ишқ ошиқонро ба тозагӣ, хушзабонӣ ва зебоиҳои ҳаёт сафарбар мекунад. Онҳо тавассути ғазалиёт ва шеърҳои пурбалоғат, ки дар боби ишқ гуфта шудаанд, ақидаҳои худро паҳн мекунанд"-гуфтааст мутафаккири бузурги миллати мо Закариёи Розӣ.

Тарбияи ахлоқӣ дар оила Волидонӣ моро зарур аст, ки дар баробари назорат аз рӯй таҳсил ва қору бори фарзанд, ҳангоми ба балоғат расидани ӯ ба тарбияи ахлоқияш низ аҳамият диҳанд. Писарон дар оила бештар бо падар ҳамсуҳбат мешаванд, сарварони оила зарур аст, ки дар даврони бисёр ҳам нозуки балоғат ба эшон сифатҳои мардӣ, муҳаббати байни зану мард ва бисёр ҷизҳои дигарро омӯзонанд. Модарон бошанд ба духтаронашон дар хусуси покии муҳаббати инсонӣ сухан кунанд. Дар байни мардуми тоҷик ишқ Тоҳиру Зуҳро, Лайлию Маҷнун, Фарҳоду Ширин ва вафодориҳои онҳо ба якдигар афсона гаштаанд. Аз адабиёти тоҷик, афсонаҳои халқи ниёгонамон аз боби ишқу вафодорӣ, муҳаббати самимии инсонӣ мисолҳои зиёде оварда фарқи ишқ ва шахватро ба ҷавонон омӯзонидан лозим аст. Чуноне ки оғаҳ ҳастем Лайлию Маҷнун ба ҳам ошиқ шуда буданд ва ишқашонро то охири умр покиза нигоҳ доштаанд. Муносибати Лайлию Маҷнун, он покии вафодорӣ, самимияту садоқат барои ҷавонони замони мо боиси пайравӣ аст. Ҷавонону наврастони бояд донанд, ки яке аз зуҳуроти одитарини ишқ меҳри бепеёну хушмуомилагӣ мебошад. Анъанаҳои миллии тоҷикон тақозо мекунад, ки шахс ҳиссиёти худро бояд пинҳон дошта тавонад, зеро ишқи соддаю кӯдакона низ метавонад боиси бадному бадбахт гардидани инсон,

бахусус, духтарон гардад. Яке аз падидаҳои номақбули солҳои ахир ба кӯйи фоҳишагӣ афтидани духтаракони дар ҳукми гул мебошад. Бархе аз волидон гумон мекунанд, ки пас аз хатми синфи нуҳ аз мактаб гирифтани духтар ва ба шавҳарбарӣ тайёр намудани ӯ тарбияи ахлоқӣ мебошад, аммо ин ҳаргиз роҳи ҳалли масъала нест. Чунонеки аз рӯйи мушоҳидаҳо медонем духтарони соҳибхунаро хеле кам ба тори анкабути фишқу фучур меафтанд ва аксари бадроҳаҳо аз ҳисоби он бонувони роҳгуме ҳастанд, ки на дар мактаб хондаанду на хунаро ба назар нагиранд. Ин гуна бонувон, ки хунаро надоранд, ягона роҳи даромадро дар фуруштани ҷисми нозуки худ ба мардони айшхоҳ мекунанд. Духтари бемаълумот бо пайдо шудани авалин монета дар роҳи зиндагӣ руҳафтаи шуда сариштаи корашро гум мекунад, аммо духтаре ки соҳибӣ касбу ҳунаро метавонад зиндагӣро аз саҳифаи тоза оғоз намояд.



Дуруст аст, ки имрӯз ба суннатҳои миллии тоҷикӣ, анъанаҳои наву пирқадими инсонӣ зам гардиданд. Баробархуқуқи мардону занон ба кирдору рафтори ҷавонон дигаргунӣ ворид намудаанд, аммо ин чунин маъно надорад, ки онҳо шарму ҳаёро аз ёд бурда, афкори умумро ба назар нагиранд. Одоб ин меъёри рафтори оқилонаест, ки дар асоси анъанаҳои ҳазорсолаи халқ ба вучуд омадааст. Пайгамбари дини мубини ислом ҳазрати Муҳаммад (с) дар як ҳадисашон гуфтаанд: "Касе, ки ошиқ бошад бо он ишқаш бимирад ба ҷаннат хоҳад рафт". Аз ин бармеояд, ки фошонакардани муҳаббати инсонӣ яке аз хислатҳои ҳамидатарин ба шумор меравад. Шоирӣ зиндагӣ тоҷик Файзулло Ансорӣ дар бораи покиза нигоҳ доштани ин гавҳари пурқиммати инсонӣ чунин мегӯяд:

**Дар забони миллати ман ишқ ин покизагист,
Ҷар кӣ ин маънӣ надонад, одами покиза нест...**

С. Меҳрона

ОБИ ЗУЛОЛИ САРЕЗ

Тоҷикистон дорои табиати зебо буда, боигариҳои зиёди табиӣ дорад. Одамоне, ки боигариҳои табиӣ аз замони пеш то ба имрӯз истифода бурда истодаанд. Вале аз сабаби бераҳмона ва нодуруст истифода бурдани сарватҳои баҳои табиӣ олами наботот ва ҳайвоноти он қисми зиёди ин боигариҳои табиӣ ба нестӣ расид ва баъзе намуди растаниҳо ва ҳайвонот хеле кам шуд.

Яке аз боигариҳои Тоҷикистон ин об ва захираҳои оби он аст, ки ин неъматҳои баҳои табиӣ бояд ҳифз намуд. Об манбаи ҳаёт буда, бе он дар табиат ягон мавҷудоти зинда буда наметавонад. Ҳар сол дар қурраи замин аз норасоии оби ошомидани қариб ду миллиард одамоне танқис меканд ва аз норасоии оби ошомидани қариб панҷ миллион одамоне мефавтанд. 22-юми декабри соли 2016 Маҷмаи Умумии Созмони Миллали Муттаҳид Қатънома оид ба масъалаи Дах-

солаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор, 2018-2028" қабул ва ба тасвиб расонд.

Яке аз проблемаҳои глобалии имрӯзаӣ ҳақон ин норасоии оби ошомидани дар қурраи замин мебошад. Тоҷикистон дорои захираҳои бузурги оби буда, зиёда аз 60%-и захираҳои тозаии Осиёи Марказӣ дар Тоҷикистон мавҷуд аст, ки ин сарвати баҳои табиӣ бояд оқилона истифода бурд. Лозим ба ёдоварист, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар чандин ҷамъомадҳои сатҳи олии масъалаи ҳамчун оби ошомидани истифода бурдани оби кӯли Сарезро ба ҷомеаи ҳақон пешниҳод намуд. Яке аз захираҳои табиӣ оби Тоҷикистон ин оби кӯли Сарез аст. Кӯли Сарез дар баландии 3250 метр аз сатҳи баҳр дар ВМКБ, ноҳияи Рӯшон, водии Бартанг ҷойгир буда, дарозии 78 км паҳноии 1,5 то 4 км ва чуқурии 500

метр аст. Захираи оби кӯли Сарез дар маҷмӯъ 17 миллиард метри кубиро ташкил медиҳад, ки ин захираи бениҳоят бузурги оби ошомидани мебошад. Кӯли Сарез оби тозаии ширин дорад, дар замони собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ барои тадқиқот ва омӯзиши геологӣ ва гидрологӣ бисёр тадқиқотчиён ва сайёҳон ба ин ҷо меомаданд ва тадқиқот мегузаронданд. Яке аз онҳо табиатшинос, олимони рус О.А. Агоханянс чандин бор ба кӯли Сарез сафар карда дар ёддоштҳои худ чунин навиштааст: ман ба бисёр давлатҳои ҳақон сафар кардам, табиати ин давлатҳоро дидам, вале мисли кӯли Сарез, ки зеботарин кӯл буда, оби ширин дорад, дар ҳақон надидам. Кӯли Сарез табиати зебо дорад ва ҳар як сайёҳро бо зебогии мафтунӣ худ мекунад, вале то ба кӯли Сарез расидан табиати зебои хушманзара ва одамоне хоксору меҳмоннавозии водии Бартанг ва роҳи пурпечубашро тай кардан лозим аст. На ҳар кас чуръати паймудани ин роҳро дорад. Роҳи мошингард аз маркази ноҳияи Рӯшон то деҳаи Барчидив

мавҷуд аст. Аз деҳаи Барчидив то кӯли Сарез 18 км роҳи пиёдаи пайроҳавиро тай намудан лозим меояд. Аз кӯли Сарез дарёи нилгуни зебои Сарез қорӣ мешавад, ки обаш хеле соф ва тоза буда, то ба якҷояшавиш бо дарёи Бартанг оби нилгуни осмонӣ дорад бо табиати зебои деҳаи Барчидив зебогии дигарро зам менамояд, ки ин ҳама табиати афсонавиро ба хотир меорад. Табиати Тоҷикистон барои рушди соҳаи сайёҳӣ хеле мувофиқ мебошад. Хусусан, табиати зебои кӯли Сарез барои инкишофи рушди соҳаи сайёҳӣ шароити табиӣ хуб дорад. Агар ин соҳа дар кӯли Сарез ривож ёбад, сатҳи зиндагии мардуми водии Бартанг, ҷамъомадҳои Бартанг, Басид ва Савноб боз ҳам хубтару беҳтар мешавад. Барои пешрафти шароити иқтисодӣ ва иҷтимоии водии Бартанг шароити хубтар фароҳам омада, ин водии дурдасти кишвар боз ҳам ободу зебо мегардад. Сайёҳон метавонанд ба виситаи пайроҳавиро, ки аз 3 тарафи кӯли Сарез мавҷуданд, ин роҳро 3-5 рӯз пиёда тай кунанд. Агар оби зулоли



кӯли Сарез оқилона истифода бурда шавад, сокинони Осиёи Марказӣ аз оби ҳаётбахши он таъмин ва миллионҳо гектар заминҳои ташна-лаб обёрӣ карда мешавад.

Шаҳдор Ниёзов, донишҷӯи курси 1-уми факултети телекоммуникатсия ва таълимоти касбӣ, ихтисоси 1-450103

Рынок "Корвон". Дукон по продаже парфюмерии и моющих средств. Молодой продавец читает газету и отрывками пересказывает партнеру.

- Они модернизируют самолет... амфибия, который может взлетать и садиться на аэродромы, и на воду... оснащают бомбами... модернизируют систему разведывательной информации и подлодок противника... она будет обнаруживать шумы подлодок и находить их по магнитному излучению их корпусов.

Посетитель - у Вас есть российское туалетное мыло?

- Есть, посмотрите на левой стороне.
- Вот нашел, сколько стоит?
- 3 сомони.
- А дешевле будет?
- Вам устод сделаем скидку.
- Наверно у нас в технологическом университете учились?
- Да.
- Получил диплом, чтоб работать на базаре?

- Это временно.
- Да... Но рад, что наши студенты в свободное время читают газету. А что там, в газете прочитал?

- Про самолеты - амфибия.
- Хорошо, а слышал ли ты, что на этом базаре, где торгуют товарами из разных стран, должен быть построен завод по сбору летательной техники?

- Нет.
- Будет свободное время, обрати внимание, к базару подведено электричество, водопровод, стоят недостроенные железобетонные корпуса. В 90-х годах здесь должны были собирать летательные аппараты, и мы могли бы их продавать в разные страны, но, к сожалению, в истории нашего народа прошли черные дни и завод так и не ввели в эксплуатацию. А теперь здесь мы торгуем товарами из разных стран.

- Не может быть?
- Да могло бы быть. Ну ладно, спасибо, успехов в бизнесе, не забывая читать газеты.

Беседа с продавцом про завод это не просто разговор, чтоб снизить цену. А на самом деле это воспоминания несбывшейся мечты. Несбывшаяся мечта одного конструктора, организатора, менеджера, энтузиаста, патриота своей родины. Так кто же он такой?

Фамилия его Мухамедов Фаррух. Родился в Душанбе. Закончил, как и все обычную школу №12. В детские годы помогал отцу, который был мастером по изготовлению сундуков, гавора и других изделий из дерева. В 60-годах работали бесплатные кружки, где любой желающий мог заниматься любимым делом. Большинство мальчишек того времени хотели стать летчиками и космонавтами. Посещая секцию ДОСААФ (добровольное общество содействия армии, авиации и флоту) Мухамедов Ф. в семнадцатилетнем возрасте построил свой первый самолет из дерева. Эти годы были годами дефицита, нехватки материалов и запчастей для создания техники. Но из существующих деталей и смекалки им был построен самолет, который после несколь-

ких доработок взлетел над землей. Для того, чтобы самолет взлетел, держал балансировку и удачно приземлился ему пришлось обработать большое количество литературы.

Успешно окончив школу и сдав вступительные экзамены в Таджикский политехнический институт, Мухамедов Ф. предлагал учиться в одном из престижных вузов СССР - Рижском институте инженеров гражданской авиации. Эти годы были незабываемыми, где учеба сочеталась с реальной практикой, которые воплощались в конкретные летательные аппараты.

Находясь в Риге с 1961 по 1974 гг., окончив институт и продолжая работать, Мухамедов Ф. построил пять легких самолетов, в 1973 году защитил диссертацию и получил степень кандидата технических наук по специальности "Аэродинамика и динамика полета". После переезда в Москву с 1974 по 1980 годы работал в Московском авиационном институте, где построил первый в СССР опытный экраноплан (мы напомним нашему читателю о начале статьи, где речь шла о само-

Но в 1991 году СССР не стало. Целевое финансирование прекратилось. В Таджикистане началась гражданская война. Территория завода была продана новыми чиновниками для других целей.

Ради продолжения своих замыслов Мухамедов Ф. переезжает в Москву. В 1991 году никому не известное таджикское ОКБ Мухамедова наряду с известными всему миру ОКБ имени А. И. Микояна, ОКБ имени П. О. Сухого и ОКБ имени А. С. Яковлева стало участником конкурса ВВС России на разработку УТС для подготовки летчиков фронтовой авиации. Проект реактивного УТС "Интеграл" был отмечен конкурсной комиссией как перспективный, но в 1992-1993 годы были выделены средства на его разработку.

В 1993 году Мухамедов Ф. создал в Москве одно из первых частных авиационных опытных конструкторских бюро - ОКБ "Евразия". В 1992-1993 годах он получил патенты на УТС "Интеграл" и на самолет "Евразия-700". Поиск денег для продолжения работ над проектами привел к организации инвестиционной компании "M&X GmbH". Она была открыта в Австрии, в городе Вене.

В 1993-1994 годах эти фирмы с проектами пассажирского самолета "Евразия-50" и УТС "Интеграл" стали участниками тендеров Исламской Республики Иран (ИРИ). По итогам тендеров фирма "M&X GmbH" в 1994 году подписала с министерством обороны ИРИ лицензионный договор на разработку УТС "Интеграл". В соответствии с этим договором планировалось построить три опытных самолета и совместно с Россией выпустить 200 серийных УТС.

В это время самолеты МиГ-АТ и Як-130 еще не имели не только иностранных заказчиков, но и "партнеров" из других стран, их создание практически остановилось из-за нехватки денег и полного отсутствия внимания со стороны правительства, которое в те годы было занято дележом экономики СССР.

Прорыв частного ОКБ "Евразия" на рынок Ирана российские чиновники от авиации не поддержали. Более того, против ОКБ "Евразия" и Мухамедова Ф. была развернута целая кампания: Генпрокуратура РФ возбудила уголовные дела, прошли обыски на фирме и квартире, были изъяты мешки технической документации, состоялись допросы на Петровке и в Лефортово.

Несмотря на все эти трудности Мухамедов Ф. продолжал работать и создавать новые типы самолетов. Чувствуя недопомощь в последние годы, Мухамедов Ф. возвратился в Таджикистан и до последних дней работал над своими проектами.

Такова яркая судьба уникального таджикского авиаконструктора, менеджера, который хотел организовать авиационную промышленность Таджикистана, где могли бы работать таджикские специалисты.

Сангинов С.А., творческая группа "Дониш", Абдуллаева Джанат, студентка 3 курса кафедры международный менеджмент.

АНДАРЗҶО

- Байни зану мард аз осмон то замин фарқ аст.
- То аз осмон наборад, аз замин на рӯяд.
- Некбахт будан мехоҳӣ? Аввал талаби илм нам; дуюм саховатмандиро пеша кун; сеюм шуқуфта рӯй бош.
- Шахси хунарманд мисли кӯҳи барҷаста аст.
- Торикии дил аз муҳаббати зиёд доштан ба моли дунё ҳосил мегардад.
- Дил чи қадар хурд аст, вале саҳифаҳои зиёд дорад.
- Торикистон аст хонае, ки даҳ равзана дораду як китоб не.
- Роҳи рост бо рӯшноии илм маълум мегардад.
- Далели марди ориф чист? Он ки дар паи озори касе набошад.
- Иззати инсон аз кам гуфтан афзун мегардад.
- Бадири бояд бо нафси худ кард.
- Пурегӯи беҳрадист, доной дар камгапист.
- Ҳар ки дар асл бад аст, аз ӯ набо-яд умеди некӯ дошт.
- Шукргузори сабаби зиёдатуи давлат аст.
- Сухани бад забонро хароб месозад.
- Шахсе, ки сабру тоқат дорад, зуд ба мақсад мерасад.
- Олим ҳар кучо ки биравад, иззат ва ҳурматаш кунанд.
- Дӯстро бо пастиву баландӣ ва сахтиҳои зиндагӣ имтиҳон кун.
- Будани падару модарро ҳамеша ганимат дон.
- Ҳаққи ҳама касро биносно ва рози худро ҳамеша нигоҳ дор.
- Зиёду барзиёд хондани китоб ҳақонбинии инсонро васеъ месозад.
- Шахси ростгӯю росткор ҳамеша пеш роҳаш кушода аст.
- Дарахте, ки меваи ширин ба бор меорад, ҳамеша ӯро сангсор месозад.
- Шахси дурӯғгӯ ҳамеша пешпо мекӯрад.
- Вақте ки модари худро ноҳурматӣ мекунӣ, пеш аз ҳама андеша кун, ки рӯзе ту ҳам модар мешавӣ. Тавре шоир фармудааст: Ҳарчи кунӣ бо худ кунӣ, Хоҳ бад кунӣ хоҳ нек кунӣ.
- Беҳунар мисли хаси рӯи об аст, хунарманд бошад гаваҳари зерӣ об аст.
- Нафаре, ки ҳамеша ба тозақорӣ машғул аст, дили тоза дорад.
- Шахсе, ки ҳамеша дар ҷустуҷӯ аст, сазовори номи "донишҷӯ" аст.
- Муаллим чизеро, ки омӯхтааст, ҳамонро ба шогирдаш медиҳад.

Таҳияи
Насиба Ҳасанова, донишҷӯи
курси 2, ихтисоси 1.40.01.01.07ТБ

ПРЕВАННЫЙ ПОЛЕТ

лете, который теперь называется - амфибия), предназначенный для Министерства обороны СССР, но забытый после развала Союза и отсутствия финансирования. Естественно, что часть работ Мухамедова Ф. была засекречена. В эти годы он написал книгу "Проектирование легких самолетов".

Не забывая о Таджикистане в 1981-1991 гг. он возвращается в республику и создает авиапромышленность. С помощью личных связей в 1985 году в Душанбе был организован филиал ОКБ имени А. И. Микояна, единственное авиационное опытное конструкторское бюро в Центральной Азии. В этом ОКБ были разработаны двухместный учебно-тренировочный самолет (УТС) "Ситора-1", 50-местный конвертируемый грузопассажирский самолет "Евразия-50", пассажирский самолет интегральной аэродинамической схемы "Евразия-700" на 700 мест, предназначенный для континентальных пассажиро-перевозок.

За эти годы удалось построить три производственных корпуса строящегося Таджикского авиационного объединения (ТАО) "Ситора". Ввести в эксплуатацию филиал Новосибирского авиационного завода - Душанбинский машиностроительный завод (ДМЗ), где все было готово к производству УТС "Ситора-1" в кооперации с Чехословакией. ДМЗ был построен на месте свалки, его строительство финансировалось за счет союзных денег.

В 1985-1988 годах вахтовым методом начали готовить таджикские кадры: рабочие разных специальностей по 20-30 человек работали на заводах Министерства авиационной промышленности СССР в Комсомольске-на-Амуре, Иркутске, Новосибирске и Москве. Для обслуживания своих предприятий Мухамедов Ф. организовал в Душанбе филиал Авиабанка, а в 1989 году - филиал ОКБ имени А. И. Микояна. На первом этапе планировалось задействовать в ОКБ свыше 40 человек, с последующим увеличением до 300 человек.

= = = Поси хотир = = =

ОНОН, КИ КЌҲАН БУДАНДУ ОНОН, КИ НАВАНД...



Санаи 14-уми апрели соли 2018 як гурӯҳ донишҷӯён, аз ҷумла ятимону маъюбоне, ки дар хобгоҳи дохилидонишгоҳи зиндагонӣ мекунад, барои дидан ва гирифтани поси хотири рӯшанфикрон, намояндогони илму адаб, маърифат, арбобону ходимони давлатӣ ва ҷамъиятӣ - Бобоҷон Фаъуров, Мирзо Турсунзода, Муҳаммад Осимӣ, Боқӣ Раҳимзода, Ҷалол Икромӣ, Лоик Шералӣ, Одина Ҳошимов, Лутфӣ Зоҳидова, Ато Муҳаммадҷонов, Ҷаббор Расулов, Мали-

ка Собирова, Нигина Раупова, Абдулло Назриев, Фазлиддин Муҳаммадиев, Камолиддин Айни, М.Исҳоқӣ, Минҳоҷ Гуломов, Зухур Ҳабибуллоев, Муқаддима Ашрафӣ (дуи охир солҳои зиёд дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон кору фаъолияти пурсамар кардаанд) ва дигарон ба зиёрати бузургони зикргардида, ки дар мадфангоҳи Лучоб ба хоби абадӣ рафтаанд, омаданд.

Донишҷӯён нахуст сари манзили Қаҳрамони Тоҷикистон, шоири маҳбуб Мирзо Турсунзода қарор гирифта, аз шоири миллат ёдоварӣ намуданд. Баъдан, аз ашъори пурғановати мунодии сулҳ шеърҳо қироат карданд. Сипас, ба зиёрати дигар азизон роҳ пеш гирифтанд. Донишҷӯён дар сари мадфани ҳар яке аз онҳо дуо намуданд. Ҳамчунин аз ҷониби кормандони шуъбаи масоили иҷтимоӣ дар бораи зиндагӣ, кор ва фаъолияти онҳо маълумот дода шуд.

Пос доштан ва ёдоварӣ намудани инсонҳои комил қарзи шахравандист, вале ёдоварӣ аз шахсиятҳои барҷаста бошад, ин эҳтиром гузоштан ба меҳнат ва фаъолияти босамари онҳо барои халқамон мебошад.

Табиист, ки ҳар як инсон ба дунё меояду аз дунё меравад. Тавре Хайёми бузург фармудааст:

*Онон, ки куҳан буданду
онон, ки наванд,
Ҳар як пайи яқдигар яқояк
бираванд.*

*Ин мулки ҷаҳон ба кас
намонад ҷовид,
Рафтанду равему боз
оянду раванд.*

Аммо дар зиндагӣ боқӣ гузоштани номи неқ на ба ҳар кас муяссар мегардад. Ана ҳамин нуктаро, ки мақсади асосии сарфаромон буд, донишҷӯён хуб дарк намуданд.

*М. Ҷайчиева,
сармутахассиси шуъбаи
масоили иҷтимоӣ.
З. Шукурова, мудири шуъбаи
масоили иҷтимоӣ*



* * * * Ба пешвози рӯзи радио * * * * *

РАДИО ДАР МАСИРИ ТАЪРИХ

Попов Александр Степанович 7 майи соли 1895 дар шуъбаи физикаи ҷамъияти физикаю химияи рус дар олам якумин шуда кори радиостансияи қабулкунандаро намоиш дод. Соли 1896 ба масофаи 250 метр сигналҳо (радиограмма)-ро бесим фиристод. Баҳори соли 1897 дурии радиолоқаро то 600 метр ва тирамоҳи худӣ ҳамон сол 5 км. ва нимаи соли 1901 ба 150 км. расонид. Соли 1897 аз объектҳои калон (киштӣ) инъикос гардиани радиомавҷҳоро мушоҳида кард. Соли 1895 барои қайд кардани разрядҳои барқӣ асбоб сохт. Ихтироҳҳои Попов А.С. дар Руссия ва хориҷа баҳои баланд гирифтанд. Дар намоишгоҳи байналхалқии Париж (1900) Попов А.С. барои приёмикаш медали тилло гирифт. Дар собиқ ИЧШС аз 7 майи соли 1945 инҷониб Рӯзи радио қайд карда мешавад. Академияи фанҳои ИЧШС медали тиллоии ба номи А.С. Поповро таъсис кард, ки барои тадқиқи кашфиёти намоёни соҳаи радио дода мешавад. Радио (аз латини radio меафканам) усули бесим бо ёрии радиомавҷҳое аз ҷое фиристодани ахбор аст. Барои радио ҳамаи диапазонҳои радиомавҷҳо истифода мешаванд. Барои муқаррар кардани радиолоқа дар пункти ирсолкунанда ҷиҳози ирсол (радиопередатчик ва антени ирсол) ва дар пункти қабулкунанда ҷиҳозҳои қабул (радиоприёмник ва антенаи қабул) мегузоранд. Лапишҳои гармоникӣ дар передатчик генеронидашуда, ки мансуби ягон диапазон радиобасомадҳоянд, вобаста ба ахбори ирсолшаванда модулятсия мешаванд. Ин лапишҳои модулятсияшудаи радиодиапазон радиосигналҳоро ташкил медиҳанд. Радиосигнал аз передатчик ба антени ирсол меояд, ки тавассути он дар фазои атрофии антена мавҷҳои электромагнитии мувофиқан модулятсияшуда ангефта мешаванд. Ин мавҷҳо паҳн шуда, то антенаи қабул меоянд ва

дар лапишҳои электрии меангезанд, ки онҳо сипас ба радиоприёмник дохил мешаванд. Радиосигнали қабулшуда басо суст аст. Зеро то антенаи қабул ҳиссаи ночизи энергияи ирсолшуда мерасад. Бинобар ин радиосигналро дар радиоприёмник тавассути таҷҳизоти махсус (пуркуваткунандаҳои электронӣ) пуззӯр мекунад. Сигналҳои пуркуватшуда сипас демодулятсия ё детектиронида мешаванд. Дар натиҷа сигнале ҷудо мешавад, ки ба сигнали дар передатчик модулятсияшуда шабоҳат дорад. Минбаъд ин сигнал бо ёрии олати такрор ба ахборе табдил дода мешавад, ки он нусхаи ахбори ибтидоӣ мебошад.

Аввалин стансияи радиосиновони мунтазам дар хориҷа 2 ноябри соли 1920 дар Питсбург (ИМА) ба вуҷуд омад. Дар Аврупо барномаҳои нахустини радио соли 1922 дар Лондон ва Париж оғоз ёфтанд.

Соли 1933 дар шаҳри Душанбе якумин радиостансия ба кор даромад, ки иқтидораш 2,5 кв буда, дастгоҳи калонтарин ҳисоб меёфт. Ҷумҳури ҳамагӣ 25 радиозел ва 7 радиотелеграфи марказӣ дошт. 29 январӣ соли 1932 барои ташкил кардани Комитети радио дар назди КИМ қарор қабул карданд. Худи радио дар Тоҷикистон 10 апрели соли 1930 таъсис дода шудааст. Он солҳо гуфторҳои радио асосан ба забони тоҷикӣ ва қисман ба забонҳои русию ўзбекӣ шунавонида мешуданд. Иқтидори радиостансияи онвақта танҳо 30%-и ноҳияҳои ҷумҳури таъмин мекард. Соли 1942 дар минтақаҳо ҳамагӣ 1000 нуқтаи радио буд. Ҳоло дар тамоми ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳолии бо нуқтаҳои радиосиновони пурра таъмин карда шудаанд, ки бо асбобҳои ҳозиразамони техникаи дар асоси технологияи пешқадам таҷҳизонида шудаанд.

С. Раҳимов, мудири сектори барномаҳои телевизиони "Маърифат"-и ДТТ

САРВАТМАНДТАРИН ЗАНОНИ ҶАҲОН

Бисёре аз мо ба шундан ё хондани матоллибе дар боран афроди муваффақи ҷаҳон алоқа дорем ва аксар комёбро бо сарватмандӣ бештар тавъам медонем. Шундани зиндагиномаи афроди муваффақ ва сарватманд, аз ҷаззобияте, ки дорад, метавонад моро бо масоили гуногун ошно созад. Барои намуна бо чанд тан аз бонувоии сарватманди ҷаҳон ошно мешавем.



Лилиан Беттенкурт (Liliane Bettencourt)
Арзиши холиси дорояш: 38,3 миллиард доллар.
Син: 94 сол.
Тобеият: Фаронса.
Навъи фаъолият: саноии беҳдоштӣ ва оришӣ.

Аз сарватмандтарин занони дунё метавон ба Лилиан Беттенкурт ишора кард. Ӯ сарватмандтарин зан дар Аврупо ва ҷаҳон ба шумор меравад, дар ҳоли ҳозир симати мудирияти дар "Лурёл" надорад. Лилиан Беттенкурт яке аз коллекционерони муваффақи осори хунарӣ ва оришӣ мебошад, ки даромади зиёди дорояшро ташкил медиҳанд.

Алис Велтун (Alice Walton)
Арзиши холиси дорояш: 34,2 миллиард доллар.
Син: 67 сол.
Тобеият: ИМА.
Навъи фаъолият: хурдафурӯшӣ.



Алис Велтун яке аз пулдортарин занони ҷаҳон мебошад. Бештар вақти худро барои ҳимоят аз хунар ва хунармандон сарф мекунад. Соли 2011 бо хазинаи 50 миллион доллар осорхонаи Кристал Брич Орконзосро таъсис дод, ки наққошиҳои машҳур ва гаронқимат дар он ба намоиш гузошта мешаванд.



Мариа Фаронко Фисоло (Maria Franca Fissolo)
Арзиши холиси дорояш: 23,3 миллиард доллар.
Син: 98 сол.
Тобеият: Италия.
Навъи фаъолият: хурдафурӯшӣ.

Мариа Фаронко Фисоло, яке аз бузургтарин ширкатҳои тавлидкунии ширинӣ ва шоколадро бар уҳда дорад. Ин ширкат шоҳаҳои дигаре назари "Киндер" ва "Тик-так"-ро низ ахиран ба маҷмуи худ афзудааст. Мариа Фаронко Фисоло ва писараш дар маҷмӯъ 23 миллиарду 300 миллион доллар сарват доранд. Дар ҳоли ҳозир миёни занони сарватманди ҷаҳон ҷои чаҳорумро ба худ ихтисос додааст.

Сусане Клотан (Susanne Klatten)
Арзиши холиси дорояш: 19,8 миллиард доллар.
Син: 54 сол.
Тобеият: Олмон.
Навъи фаъолият: худрав ва саноии беҳдоштӣ.



Манбаи сарват: коргоҳи BMW
Сусане Клотан бо сарвати муодили 19,8 миллиард доллар дар қатори панҷумин зани сарватманди ҷаҳон қарор дорад. Ӯ яке аз саҳомҳои бузурги тамғаи нақлиёти БМВ (BMW) ва ширкати дорусозӣ мебошад.



Серена Уилямс (Serena Williams)
Арзиши холиси дорояш: 12,6 миллиард доллар.
Син: 35 сол.
Тобеият: ИМА.
Навъи фаъолият: варзишгар
Манбаи сарват: тенниси кушод

Серена Уилямс бо сарвати тозааш аз сарватмандтарин варзишгардӯхтарони сайёра муаррифӣ шудааст. Ва ҳамасола як фисади даромадашро ба ятимхонаҳои кишварҳои гуногун мебахшад.

*Таҳияи Салимзода Меҳрона,
хабарнигори ТВ "Маърифат"*

Фановар
Рӯзнама бо се забон: тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ чоп мешавад.
САРМУҲАРРИП:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ

МУАССИС:
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон
Ҳайати таҳририя:
Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Юсупова З.Р.,
Ҳакимов Ф.Қ., Бобоев Х.Б., Юсупов М.Ч.
Нишонии мо:
734061- ш. Душанбе, кўчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнама ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъбир мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.
Рӯзнама 04 июли соли 2017 таҳти рақами 007/рз-97 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта шудааст.
Рӯзнама дар ҶДММ «Мега принт»-и шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 1000 нусха.